

THAILAND

1 – 14 April 2018

MEDIA MONITORING REPORT # 180

မုက်ကျဲဝဲကွာ်ဒီး ပှဲဂု်ဝိတ်လဲထီၣ်လဲထီ

ဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါအတ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢ ကဒုးလီၤလီၤစု လၢဟံၣ်ဃီအဂီၢ်

Myanmar Times, 1 April 2018

ကီၢ်ပယီၤစုတၢ်း အဒိၣ်ကတၢၢ်ခံဖျၢၣ်တဖျၢၣ် ဘီး ဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ ကဒုးလီၤစုလၢပှဲအဂၤ ၄,၀၀၀ အဂီၢ်လီၤ.

AYA စုတၢ်းဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဂု်အံၤ ဖဲလၢမးၤ ၃၀ ဖဲတၢ်ထံၣ်လိာ်ဒီးတၢ်ကစီၣ်သန့ ဖဲအဂီၢ်တကူၣ်ဝဲဒၢးအဆၢကတီၢ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤထံဖိကီၢ်ဖိတဂၤလၢလီၤ လၢသးန့ၣ်အိၣ် ၂၀ ဒီးဆူဖိခိၣ် လၢအိၣ်ဒီးစုတၢ်ဟံ န့ၣ်လၢအဂၢၢ်အကျၢၤ ဒီးဖဲကြၢးဖဲဘၣ်တဖၣ် ပတံ ထီၣ်မၤန့ၣ်စုဒုးလီၤအံၤသ့လီၤ.

"ပတၢ်တၢ်ဟံၣ်အဒိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ် ဒ်သီးပှဲမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကပၢဘၣ်ဟံၣ်ဒၢးဖိလၢလီၤလၢ အကလီၤ ၂၀၀ ဆူ အကလီၤ ၁၂၀၀ အဂီၢ်လီၤ." AYA စုတၢ်းပှဲလၢ ဆူန့ၣ်တၢ်အဒိၣ်, အူမ့ၣ်စီၤ စံးဝဲလီၤ.

လၢတၢ်လီၤစုတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအဖီခိၣ် တဘျီဃီတၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ကုၤစုအစ့ၤကတၢၢ် ၃၀ မျးကယၤ, ဒီးစုအအံၤမ့ၢ် ၁၃ မျးကယၤလီၤ. ပှဲလၢအလီၤစုတဖၣ် လီၤစုန့ၣ်ယံာ်တုၤလၢ ၁၅ နံၣ်လီၤ, အဝဲဒၣ်စံး.

မ့ၢ်လၢ AYA စုတၢ်းထီၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လၢကမျၢၢ် ဒ်အမၢ်ပှဲမၤသကိးတၢ်ဖိအသိးဒီး, ပတၢ်ဟံၣ်လၢပကမၤစၢၤ ထံ ကီၢ်အမၢ်မုက်ကျဲဝဲကွာ် ဒီးတၢ်ညၢၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်သန့ၣ် ခီဖျိဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကမျၢၢ်အဂီၢ် ဒ်သီးကန့ၣ်ဘၣ် တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၤလၢအပှဲဘၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်မံၤတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ, အဂီၢ် အူမ့ၣ်စီၤ စံးဝဲလီၤ.

အူမ့ၣ်စီၤစံးဝဲ, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲဝဲအံၤမ့ၢ်ကဲထီၣ်ဒီး, တၢ်ဒုးလီၤစုတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ တၢ်ကမၤလၢထီၣ်ဆူဂီၢ်ဒိၣ်လၢအဂၤ ဒ်အမၢ်မၤတလု ဒီးမိၣ်လဲမ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

Link: <https://www.mmtimes.com/news/aya-bank-launches-home-loan-plans.html>

တၢ်ကအိးထီၣ် တၢ်ကစီၣ်သန့တၢ်သိၣ်လိကွဲလၢအသိ

Myanmar Times, 2 April 2018

ကီၢ်ပဒိၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢ ကအိးထီၣ်တၢ်ကစီၣ်သန့တၢ်သိၣ်လိကွဲ ဒ်သီးကဒုးအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ် ပှဲထၢတၢ်ကစီၣ်ဖိလၢအိၣ်ဒီးအကီၢ်အစီ ဒီးလူၤထံဂုၤကီၢ်ဂၤပတီၢ်ထီၣ်ဘးအဂီၢ်, အဂီၢ်တၢ်ရၤလီၤတၢ်ကစီၣ်ကိတိာ်ခိၣ်ခံၣ်တဂၤ, အူအိၣ်လၢထီၣ် စံးဝဲလီၤ.

တၢ်ရၤလီၤတၢ်ကစီၣ်ကိတိာ် မၤသကိးတၢ်ဘူးဘူးတၢ်တၢ်ဒီး ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ဒီးထံလီၤကီၢ်ပှဲ တၢ်ကစီၣ်သန့တၢ်က

ရကရိ၊ လာအိုယူနက်စကို UNESCO, ဒီသီးကသိပ်လိပူထာတက်ကစီဗီအင်္ဂါလီ, အဝဲဒန်စံး.

ဒီသီးကသိပ်လိပူထာတက်ကစီဗီအင်္ဂါ, တရုတ်လီတက်စီဗီကိတိတ် မသကီးတီးဒီးကိဒ်အမ္မာ ကီပယီတက်ထာတက်ကစီဗီကို Myanmar Journalism Institute ဒီး ကီပယီတက်ထာတက်ကစီဗီလီတီတီလီတီလီ Myanmar Media Development Centre တဖန်လီ, အဝဲဒန်စံး.

သနက်က, တီထုးထီဉ်ဟုဉ်လီ ပူထာတက်စီဗီ အလံာ်အုဉ်သးခးမ္မာ တက်ကစီဗီသန့တက်ကရကရိ ဒီးတက်ကဟီဉ်ဟံဉ်သုဉ်တဖန် အမ္မာအဒါလီ, အဝဲဒန်စံးအါထီဉ်ကဒီးဝဲလီ.

Link: <https://www.mmtimes.com/news/news-media-training-schools-be-opened.html>

တရုတ်ကျဲလတ်ကမလီၤစ့ ကိဗိဟးထီဉ်ကိဉ်ဂီ ထုးန့ကိဗိ ၇၅,၀၀၀ ဂၤအသး လာအန်နံ ၁၀ အတီပူ

Myanmar Times, 3 April 2018

ကိဗိခဲလတ် ၇၅,၀၀၀ ဂၤထီဉ်မလိဝဲတီၤချာဂီဒီဉ်ထံးတက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုတရံတက်ကျဲ Non Formal Primary Education (NFPE) အပူကွံာ်အန်နံ ၁၀ ဘျီအတီပူ, အဂ္ဂါ ကီပယီတက်သုလံာ်သုလံာ်ဂီဘိဝဲလီ Myanmar Literacy Resource Centre (MLRC) စံးဝဲလီ.

တီမန့တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုသဘျီတရုတ်ကျဲ ဟုဉ်ထီဉ်တီးခွဲးတီယာ်လၢ ဖိသုဉ်လၢတမလိဘဉ်တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုသုဉ် တဖန်, ဒီသီးကမလိဘဉ်တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သု လၢတီသိဉ်လိအီၤတမ္မာလၢကိတီပူဘဉ်အင်္ဂါလီ.

တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုကိတိတ်, , MLRC, UNICEF, UNESCO ဒီးတက်ကရကရိလာအဂၤ ဒီးပူဟုဉ်မလိစၢၤကျီဉ်စုတဖန် မသကီးတီး ဒီသီးကရံဉ်လီဟံလီတရုတ်ကျဲအံၤ, လၢတီးစးထီဉ်တုာ်အီၤလၢ ၂၀၀၈-၀၉ ကိဉ်နံန့လီ.

တရုတ်ကျဲတီတိတ်ဟံလၢကိဗိသးနံ ၁၀ တုၤ ၁၄ နံအင်္ဂါ, လၢတမလိဘဉ်တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုတဖန်လီ. တရုတ်ကျဲ အံၤဟုဉ်အဝဲသုဉ်တီးခွဲးတီယာ်လၢ ကထီဉ်မလိကဒါကိ ဒီသီးကမလိဝဲတီၤဒီဉ်ထံးတက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုပတီအင်္ဂါလီ. တရုတ်ကျဲအံၤတီၤတက်ကမလိဝဲအီၤ တံာ်တံာ်ဝဲတီၤဆၢကတီၤ ခံနံလီ.

"တီမလိ NFPE ဝဲတဘျီ, ဖိသုဉ်တဖန်လဲၤထီဉ်မလိညီဉ်တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သု လၢပဒိဉ်ကိသုလီ. အသိးဒီး, NFPE မုာ်တက်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုတရံတက်ကျဲလၢ တီထီဉ်ယုထီဉ်ယီပတီအင်္ဂါလီ. ကဲဘျီလၢဖိသုဉ်အင်္ဂါ မုာ်လၢအဟုဉ်ဖိသုဉ်တီးခွဲးတီယာ်ခံဘျီတဘျီလၢ ကလဲၤထီဉ်မလိတီၤလၢကိအသိးလီ, အဂ္ဂါ အူသါအူ လၢအမ္မာ MLRC အပူဟံလီဆုဉ်နီၤ စံးဝဲလီ.

ဖိသုဉ် ၇၅,၀၀၀ ဂၤ မလိဘဉ်တီၤလၢတရုတ်ကျဲဝဲအံၤ အပူကွံာ်အန်နံ ၁၀ အတီပူသနက်က, ဒ် ၂၀၁၄ ဖးဖိမုာ်စရိတီဟံ ဖျါအသိး, ဖိသုဉ်သးနံ ၅ တုၤ ၁၆ နံအိဉ်ဝဲ ၁.၇ ကကွံာ်လၢတအိဉ်ဘဉ်ကိ မုတမ္မာ ဟးထီဉ်လၢကိတချးလၢမလိဝဲတီၤဖုဉ်ကိ ပတီဒီးဘဉ်လီ. တီတယာ်ဝဲလၢကီပယီအပူ ပုအိဉ် ၃.၅ ကကွံာ်လၢသးနံအိဉ် ၁၅ နံဘျီ လၢကွဲးဖးလံာ်တသုဘဉ် တဖန်လီ.

တဂ္ဂါလၢတီးဟးထီဉ်ကိမုာ် ဖိသုဉ်တနီၤမလိတီၤလၢစးဖိကဟုဉ်တီမလီ မုတမ္မာ တီမလိလၢအဂၤ ဒီသီးကမလိစၢၤအဟုဉ်ဖိသိဉ် လၢကမလိစ့အင်္ဂါလီ, အဂ္ဂါ အူတုၤညီၤ စံးဝဲလီ.

ဝဲ ၂၀၁၇-၁၈ ကိဉ်နံအတီပူ, NFPE တရုတ်ကျဲ တီသိဉ်လိအီၤလၢကီဆုဉ် ၉၃ ဘုဉ်လၢကီဒိတဘုဉ်, ဒီးအပူကိဗိ ၇၀ ယုဉ်ယု နံလီတီၤဒီးစးလၢကနံလီမလိတီၤလၢကိအင်္ဂါလီ.

Link: <https://www.mmtimes.com/news/programme-lower-dropout-rate-attracts-75000-students-10-years.html>

ကိတ်တိတယာတယ: ကဒိသဒဒါထိပ် ထံလီကီပူ ခီးထံဂုကီကပုမညညံ

Myanmar Times, 9 April 2018

ကီပဒိန်မိုလီဝဲလာ တါမာနုမာထွဲ ပိန်လိတ်တါမညညံ တါသိတ်တါသီ ကဒိသဒဒါထိပ်ကီပယီထံမိကီမိလာ မတါလာထံဂုကီကတါမညညံအလီ လီဆီဒ်တါ လာကီကီတိတ်ပူ ဖဲတါမကစီ မနုအိန်ပိန်ပုမတါ တါမနုလီ, အဂ္ဂိ ပဒိန်ပုဘဉ်မူဘဉ်ဒါလာပတီထီတ ဂ, စံးဝဲလီ.

ကီစာဖိန်ကိတ်ခိန်ဘဉ်ဃး ပုမတါမိ, တါနုလီဟး ထိပ်ထံလီကီပူ ခီးပုနီဂီစရိကိတ် အုသုစ့. စံးဝဲ လာပိန်လိတ်တါ မညညံတါသိတ်တါသီခဲအံ တါကွဲးပာ လီ ခီးကပုဃုာ်ဝဲတါဂါလာဘဉ်ထွဲ ကီပုမတါမညညံ ခီးသုးလီပုမတါမိအဂ္ဂိ လီ.

"တါမညညံဝဲကျီ ကွဲးပာလီဝဲတါသိတ်တါသီလီ. တါဂါလာဘဉ်ထွဲခီး ပုမညညံတါကပာနုဃုာ်အီ အယိခီးအဝဲသုဉ်မနု တါခီကသု လာတါသိတ်တါသီအတါဘျာတဖုလီ." ကီစာဖိန်ကိတ်ခိန် စံးဝဲဖဲအပူကွာ်တါတါပိန်သကီးဘဉ်ဃးတါသိတ် တါသီတါအိန်ဖိန်, တါမအီဖဲနုပုဉ်ခိန်အဆာကတီလီ.

လာအဆာကတီခဲအံ, ကီပယီတါမအိန်ညဉ်ကရစာဖိန် Myanmar Fisheries Federation တဲသကီးတါခီးဝဲကျီခီး တါ ကရကရိလာဘဉ်ထွဲတဖု ခိသီးတါကဒိသဒဒါထိပ် ပုမညညံတါမိအဂ္ဂိလီ.

ကီပယီပုမတါမညညံမိလိာ် ၅၁,၁၂၅ ဂ မတါလာကီကီတိတ်, အဂ္ဂ ၄၅,၄၀၀ ဂမတါလာ စံးဖိကဟဉ်တါမလီလာဘဉ် ထွဲတါမညညံ, ခီး ၅၈,၇၄၁ ဂ မတါလာစံးဖိကဟဉ်တါမလီလာ ထုးထိပ်ပိန်လိတ်တါအိန် တါမိတါလံတဖုလီ.

တါမညညံဝဲကျီ မိုလီဝဲလာကဆာနုတါသိတ်တါသီဝဲအံ ဆုသစးဘျီခိန်ထးခိ ဖဲအဝဲသုဉ်အိန်ဖိန်လါခံတဘျီအဆာကတီ, အဂ္ဂိ အုဝဲမ့ လာအမိုတါသုဉ်တါဖျး, တါဘုဉ်တါဖိန် ခီးတါမညညံ တါလံထိပ်လံထီကမံးတံ အနီရဲလါဘျီခိန်အပူ စံးဝဲလီ.

Link: <https://www.mmtimes.com/news/ministry-mulls-more-protection-local-foreign-fishery-workers.html>

တါကသုကိသရ် ၆၀ ဂလါ တါကစိကမိထိပ် ကယိလံလံခီး တါဆဲးတါလ

Burma News International, 10 April 2018

တါကသုကိသရ် ၅၀ ဂလါတါလီအါတီ ဖဲလါ အုဖျိန် ၈ - ၁၂ သီ ခိသီးကစိကမိထိပ် ကယိလံလံခီး တါဆဲးတါ လ, အဂ္ဂိ ကယိလံလံခီးတါဆဲးတါလ ကမံးတံ အနီရဲ ခုဉ်ပဲညိရဲ စံးဝဲလီ.

တါသုတါဘဉ်တဖုလီ.

တါသိန်လိအံတါဟဉ်ဝဲ တီဖုနုကိသရ်လါကသိန်လိ ကယိလံလံ ခိအလီပလိာ်ခီးတါဂါယါထံဉ်လာတါ ပာလီဘဉ်ဃး တါသိန်လိအလံအသီး, လါအမိုမိ တါကတီအကျိန်, မိလုပါလါတါဆဲးတါလ ခီးတါ လုတါလီ, စီဘျီလါအမံဟူသုဉ်ဖျါလါ ကယိဟိန်က ဝီ, ကိသရ်တါသိတ်တါသီ ခီးတါဘျာ ခီးတါအိန်ထိန် အိန်လီလုလါလာအဂ္ဂ, ခီးခိန်ဖျါထာဉ်ခီးလီယံသန.

ကိုစဉ်ပဒိန်ကမ္ဘာတစ်ကမ္ဘာထိ ကလုာ်ဒုဉ်လံာ်လီၤဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢသနာ် ဒီဖျိတၢ်ပာ်လီၤစဉ်စုးကွဲး လၢကလုာ်ဒုဉ် လံာ်လီၤဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ လၢနံာ်လၢကဟံ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ စုနံာ်အဂီၢ်လီၤ, အဂီၢ် ခုာ်ပဲညိရဲၤ စံးဝဲလီၤ.

ဘျီဒိန်လၢဒီခါစး ဒီးကံထၢန့ၣ်ခဲၤစံးဝဲ, ကမ္ပူၤ, ပဒိန်, ဒီးသဲးဘျီဒိန်တဖၣ် ကဘၣ်ဆီၣ်ထွဲသကိးယူယူဖိးဖိး တၢ်ပာ်မူ ပာ်ဝဲလံာ်လီၤဒီးတၢ်လၢတၢ်လၢန့ၣ်လီၤ.

"တၢ်လၢလံာ်လီၤအံၤ လီၤကံဒ်သိးဒီး ပုၤကညိကိထံးကိစီလီၤ. ပဘၣ်နီၤပာ်လၢ မ့တမ့ၢ်လၢပာ်မူပာ်ဝဲၤအီၤဘၣ်ဒီး မတၢ်တဂၤ မး ကသုၣ်ညါအီၤဒီးနီၤအီၤဘၣ်." ဒီးကံထၢန့ၣ်ခဲၤစံးဝဲလီၤ.

Link: <https://www.bnionline.net/en/news/fifty-teachers-be-used-uplifting-ethnic-literature-culture>

ယပၣ်ဒီပနံာ် ၄၅ ဖျၢၣ်ဘျၢၣ် ဘျၢလီၤစုလၢ သံးလၢဝဲၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ

Eleven Myanmar, 11 April 2018

ယပၣ်ဒီပနံာ်တဖၣ်ဘျၢလီၤစုအအါကတၢ်လၢ တၢ်ထုးထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသနာ် ဖဲသံးလၢဝဲၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ ဒီးယပၣ်ဒီပနံာ်လၢအဘျၢလီၤစုတဖၣ်အနီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဘးဝဲ ၄၅ ဖျၢၣ်, အဂီၢ် ကမံးတံာ်ပၤဆွၢရဲၣ်ကျဲၤ မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ စံးဝဲလီၤ.

ပနံာ်တၢ်မၤလၢထံကီၢ် ၁၇ ဘၣ် ဘျၢလီၤစုလၢဟီၣ်ကဝီၤ အပူၤဒီးစံးဖိကဟံထုးထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ ၈၉ ဖျၢၣ်လၢ တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ပျဲအကျိၤ ၃၉ ဖျၢၣ်အူတရံးမၤတၢ်လံၤန့ၣ် လီၤ.

တုၤလၢလၢမးရှး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ စုနံာ်, တၢ်ဘျၢလီၤစုအ လၢပုၤခဲလၢာ်ထီၣ်ဘး အမဲရကၤဒီလၢ ၄၀၀ ဟံလၢသံး လၢဝဲၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ လၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤ ကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖီလၢ, အဂီၢ် တၢ် ဘျၢလီၤစုဒီး တၢ်ပၤဆွၢဒီပနံာ်ဝဲၤကျိၤနီၣ်တၢ် စံးဝဲလီၤ.

သံးလၢဝဲၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ တၢ်တိာ်ကျဲၤ လၢတၢ်ကူၣ်ကီၢ်ဒိန် တုၤမုၢ်တၢ်မၤအီၤဝဲၤဒီး တၢ်ဆၢမုၢ် လၢဝဲလၢ ထံ ဂုၤကီၢ်ကီၢ်ဒီပနံာ် ၁၅၀ ဖျၢၣ်ယုာ်ယုာ် ကဘျၢလီၤစုလီၤလၢ အမဲရကၤဒီလၢ ၁.၇ ကကွၢ်ကအိၣ်ဝဲ, တၢ်ကူၣ်လဲၤမၤ ကကီၢ်တိာ် စံးဝဲလီၤ.

Link: <http://www.elevenmyanmar.com/business/13734>

တၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤလၢကဲဘျုးအါအဖျၢၣ် ၅၀ တၢ်ကသုၣ်ထီၣ်ဝဲလၢထံထၣ်စ့.ကီၢ်ဒိန် တနံာ်အံၤ

Eleven Myanmar, 11 April 2018

ကီၢ်ပဒိန်အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ကသုၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤလၢကဲဘျုးအါအဖျၢၣ် ၅၀ ဘျီတနံာ်အံၤ လၢထံထၣ်စ့.ကီၢ် ဒိန်အပူၤ, အဂီၢ် ပုၤနီၣ်တၢ်မ့ၢ်မိသ့ၤ လၢပုၤဂီၢ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီးတၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤကိတိာ် စံးဝဲလီၤ.

"ပဒိန်ဒီးန့ၣ်တၢ်တတၢ်တနီၤအဂီၢ်စုပာ်ကီၢ် လၢပကသုၣ်ထီၣ်ကလံၤမုၢ်တၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤလီၤ. တၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤသုၣ်တ ဖၣ်အံၤ တၢ်ကသုၣ်အီၤဒိကလံၤမုၢ်တၢ်အိၣ်ကဒုအလီၤ ဖဲတၢ်တတၢ်တနီၤဟံဘၣ်အခါ ဒီးတၢ်ကသုၣ်အီၤဒိကံၤ ဒီးတၢ်သုၣ်ထီၣ်လၢပုၤ ဂီၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ် လၢဆၢကတီၢ်လၢအဂၤလီၤ." အဝဲဒၣ်စံး.

တၢ်လီၤလၢတၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤ ကမုၢ်တၢ်လၢဘၣ်လိာ်ဖိးလိာ်ဒီး ပုၤကညိအနီၣ်ဂီၢ်နီၣ်ဒွးလီၤ. တၢ်ကသုၣ်အီၤအိၣ်အထီၤ ဒီးအက

လှာလီဆီလိာ်သး ဒီးသန့ထီၣ်သးလာ ပှကညီနီၣ်ဂီၢ်ဖိခိၣ်လီၤ, အဝဲဒၣ်စံး.

"တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အဖီလၢတကထၢ တၢ်ကူအီၤလၢဆၢဖိကီၢ်ဖိအိၣ်ကဒုအလီၤ ဒီးအဖီလၢတကထၢကမ့ၢ်ပှကညီအိၣ်အလီၤလီၤ. ပကဟံၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, ထံအီၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအထီၣ်ဖိသ့, ထံဒၢဖးဒိၣ်, မ့ၣ်အူစး ဒီးသိဒၢဖးဒိၣ် ဖဲတၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤ ဒိထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤပတီၢ်တၢ်လိာ်ဘၣ်အသိးလီၤ." အဝဲဒၣ်စံး.

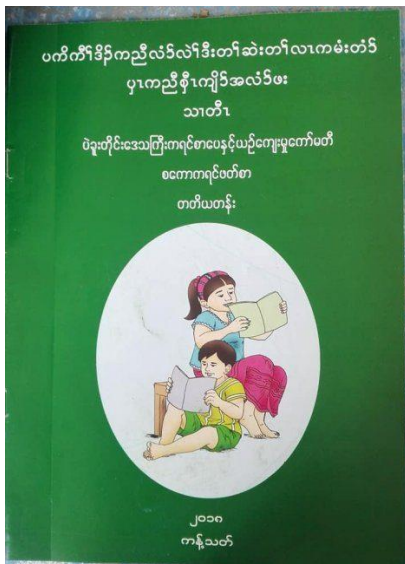
ဒိတၢ်တယၢ်တယၢ်တၢ်လိာ်လၢတၢ်မၤအီၤဖဲ ၂၀၁၂ အသိး, ကလံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤအဖျၢၣ် ၃၀၀ ဘျီၣ် ဘၣ်တၢ်တုၤအီၤလၢပဒိၣ်ဒီးတၢ်ကရၢကရီၤလၢအဂၤတဖၣ် လၢကီၢ်ဒိၣ်အပူၤလီၤ, ဘၣ်ဆၢတလၢဒံးဘၣ်, အဝဲဒၣ်စံး.

ပှက့ၢ်ဝီတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဒီး တၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤကိတိာ် အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကတုၤထီၣ်ဒံး ကလံၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဒၢအလီၤလၢကဲဘျးအါမံၤ ၅၇ ဖျၢၣ်လၢထံထၣ်စ့ၤကီၢ်ဒိၣ်, ၂၆ ဖျၢၣ်လၢရၢၢ်ခၢၣ်ကီၢ်စိၣ်, တဖျၢၣ်စုၣ်စုၣ်လၢ ခွီဒီးယီၤဒိၣ်ကီၢ်စိၣ်ဖဲ ၂၀၁၈ အပူၤ, တၢ်ကသုဝဲစ့ ၁၅ ဘုလယၢ်ကွဲး လၢထံကီၢ်တၢ်တၢ်တနီၤ စုဟံၣ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Link: <http://www.elevenmyanmar.com/local/13735>

တၢ်သိၣ်လိကညီလံာ်တုၤ ၄ တီၤ လၢပကိကီၢ်ဒိၣ်ကွဲး

Karen News, 12 April 2018

ကညီကွဲးဖိလၢမၤလိတၢ်လၢပဒိၣ်ကွဲး လၢပကိကီၢ်ဒိၣ်တဖၣ် တၢ်ကသိၣ်လိအဝဲသ့ၣ်ကညီကျိၣ်တုၤလၢ ၄ တီၤဖဲ ၂၀၁၈-၁၉ ကွဲးန့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အပူၤကွဲးမဟံၣ်တန့ၣ် တၢ်သိၣ်လိကညီကျိၣ်တုၤလၢ ၃ တီၤလီၤ.

စီၤအီၤကးစတံၣ်ခုၣ် လၢအမ့ၢ်တၢ်ဆဲးကျိၣ်ခိၣ်လၢ ပကိကညီလံာ်လိဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢကမံးတံာ်, စံးဘၣ်ကညီတၢ်ကစီၣ်လၢ တၢ်ဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ခါအရုဒိၣ်တခါလၢ ကညီကျိၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤလၢပဒိၣ်တီၤဖျၢၣ်ကွဲး ၄ တီၤ, ဒိအမ့ၢ်လံာ်တဘျီအသိး လၢပကိကီၢ်ဒိၣ်အပူၤလီၤ.

စီၤအီၤကးစတံၣ်ခုၣ်စံးဝဲလၢ လံာ်လိဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢကမံးတံာ်လၢကီၢ်စိၣ်ပတီၢ် ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်သိၣ်လိတခါလၢ သရၣ်သိၣ်လိကညီကျိၣ်အကီၢ်လၢပကိကီၢ်ဒိၣ် စးထီၣ်လိမးရူး ၂၆-၃၁ ဖဲဘီတူလံာ်စီဆုံကွဲး တီၤတၢ်ကိ အုတကီၢ်ကီၢ်ဆၢ, ဒိသိးကဒုန့ၣ်တၢ်ကဘၣ်သိၣ်လိကညီလံာ် ၄ တီၤဒိလဲၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲအံၤ တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်ကသိၣ်လိကညီလံာ်တီၤဖျၢၣ်ပတီၢ် (၃ တီၤ) ဒိအမ့ၢ်ကွဲးအလံာ်တဘျီ, ဒီးဒိပကိကီၢ်ဒိၣ်လံာ်လိဒီးတၢ် ဆဲးတၢ်လၢကမံးတံာ်စံးဝဲအသိး, အဝဲသ့ၣ်စဲကျဲးကညီလံာ်သိၣ်လိ ၄ တီၤ, မ့ၢ်နာ်သက့ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သုကိတိာ်တစံးဒီးတၢ်နီၤ တမံၤဘၣ်ပး တၢ်စဲးကျဲးထုးထီၣ်ကညီလံာ်သိၣ်လိ ၄ တီၤ ဒံးဘၣ်, ဒိလဲၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၄ လံၤလံၤ တၢ်စးထီၣ်သိၣ်လိကညီစီၤကျိၣ် လၢပဒိၣ်ကွဲးလၢချၢၢ်လွီၤထူၣ်, ပကိကီၢ်ဒိၣ်လီၤ. အခဲအံၤ, ကညီလံာ်တၢ်သိၣ်လိအီၤလၢ ကီၢ်ဆၢကိးဘၣ်ဒီးယၢ်ယၢ်လၢကီၢ်ဒိၣ်အပူၤ ဒီးကွဲးန့ၣ်လၢကဟံၣ်တၢ်ကသိၣ်လိအါထီၣ် ကညီကျိၣ်လံာ် ၄ တီၤလီၤ.

Link: <http://karennews.org/2018/04/karen-language-teaching-moves-up-to-grade-4-in-pago-region-schools/>

ကလုာ်ဒုၣ်ဝီကိတိာ် ဒီးန့ၣ်စုးကွဲးစ့ၤန့ၣ်တမူးကယၤ

Burma News International, 10 April 2018

ပဒိၣ်အသိအာၣ်လီၤဝဲလၢ ကမၤဆီတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ဒီး ကလုာ်ဒုၣ်ဝီကိတိာ်အကီၢ်ဘၣ်ဆၢ, ကလုာ်ဒုၣ်ဝီကိတိာ် ဒီးန့ၣ်စုးကွဲးအစ့ၤကတၢ်လၢကိတိာ်အကျိၣ်လီၤ.

ကလုာ်ဇုာ်ဂီၢ်ကိတိာ် တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကဝီၤလၢကမၤစၢၤ ကလုာ်ဇုာ်လံာ်လၢ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, မၤပၤဖုအလုာ်အလၢ, ဒီးတၢ်ကွဲးဟံးလီၤ ကလုာ်ဇုာ်တၢ်သိၣ်လိအလံာ်တဖၣ်လီၤ.

ကလုာ်ဇုာ်ဂီၢ်ကိတိာ် တၢ်ဟံးလီၤန့ၣ်အီၤစုထဲ ၀.၂ မျးကယၤလၢကီၤစၢၤဖိၣ်စုဘးကွဲးအကျါလၢ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ စုန့ၣ်အဂီၢ်, ဒီးလၢကယၤကီၤစၢၤဖိၣ်စုဘးကွဲးအကျါ တၢ်ဒီးန့ၣ်ထဲ ၅၄.၈၄၅ ကကွီၢ်, မၤတၢ်အစ့ၤကတၢ်လၢ စုဘးကွဲးစရိအကျါလီၤ.

လၢကယၤကီၤစၢၤဖိၣ်အပူၤ, တၢ်တုၤထီၣ်ကျဲၤမၤကွဲးဘိၣ်ကွဲးဒီးန့ၣ်စုဘးကွဲးအအါကတၢ် ၁၉ ဘုလယၢ်ကွဲး ဒီးအအါကတၢ်ခံခါတခါမၤဝဲ မူၤန့ၣ်စုပဲလဲၣ်ကွဲးလၢအမၤ ၆.၀၃၇ ဘုလယၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤ.

မၤလၢကလုာ်ဇုာ်ဂီၢ်ကိတိာ် တၢ်တဟ့ၣ်အီၤခွဲးလၢကမၤတၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ် လၢကလုာ်ဇုာ်ကမၤမၤကီၤဘၣ်အယိဒီး, အဝဲဒုၣ်ဒီးန့ၣ်စုဘးကွဲးအစ့ၤကတၢ်လီၤ.

Link: <https://www.bnionline.net/en/news/ethnic-affairs-ministry-receives-below-one-percent-budget>

တၢ်မၤလိညာ်အဂီၢ်ဒ်အမၤ ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲးန့ၣ်ကရံၣ်ပတီၢ် တၢ်စးထီၣ်မၤဒ်အမၤတၢ်မၤကွၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ဖဲၣ်တကူၣ်ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲး

Myanmar Times, 11 April 2018

ဘးခွဲးလၢကရံၣ်တၢ်မၤလိညာ်အဂီၢ် တၢ်ကစးထီၣ်မၤဒ်အီၤကွဲးန့ၣ်လၢကဟဲ ဖဲၣ်တကူၣ်ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲး, အဂီၢ် ခိၣ်နီၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး, ဘုၣ်ဖိၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထံကိတိာ် စံးဘၣ် *The Myanmar Times* တၢ်ကစီၣ်လီၤ.

"ပအိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢတၢ်လၢ ပကသိၣ်လိဘးခွဲးလၢကရံၣ်ညာ်အဂီၢ် ကွဲးန့ၣ်လၢကဟဲလီၤ. သဲးဘျီၣ်ဒိၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ပတီၢ်ဆၢန့ၣ်လၢ ပကသိၣ်လိလံာ်အံၤလၢတၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့ပတီၢ်လၢအထီၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိလံာ်အံၤတၢ်ကမၤအီၤဖဲ ဖဲၣ်တကူၣ်ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲးလီၤ." ခိၣ်နီၤပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ စံးဝဲဖဲမၤဆၢအနံၤလီၤ.

တၢ်ဆၢန့ၣ်အံၤ သဲးဘျီၣ်ဒိၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲဖဲလါအီၤကွဲးဒီးတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး, ဘုၣ်ဖိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထံကိတိာ် မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကအိးထီၣ်ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲးလီၤ.

မၤနီၣ်သကု သဲးဘျီၣ်ဒိၣ်လၢထး အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်တၢ်ကအိးထီၣ်ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲးဘၣ်ဆၢ, တၢ်တီၢ်ကျဲၤအံၤတၢ်မၤထွဲထီၣ်တသ့ဒီးဘၣ်, အယိဒီးလံာ်တၢ်မၤလိညာ်လၢဘးခွဲးလၢကရံၣ်ပတီၢ် တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ဖဲၣ်တကူၣ်ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲး ဒ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤမၤ ကွၢ်တခါအသးလီၤ.

တၢ်ကွၢ်ဘၣ်ကွၢ်သ့ကိတိာ်, တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး, ဘုၣ်ဖိၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထံကိတိာ်, ဒီးကီၢ်ပယီၤတၢ်မၤညာ်ကရၢ ကွဲးဟံးလီၤဝဲတၢ်သိၣ်လိလံာ်အံၤ ဖဲဘျီၣ်ဒိၣ်ထးခိအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲအလီၤခံ, ဒီးကိတိာ်ခဲလၢာ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖိၣ်သကိးဝဲလၢတၢ်မၤဘျးမၤဆီအဂီၢ် ဖဲလိမးရှးကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကမၤန့ၣ်ဘးခွဲးလၢကရံၣ်လၢတၢ်မၤညာ် fishery bachelor's degree (B.Sc Fishery) တၢ်ဆၢကတီၢ်ကတံာ်တံာ်ဝဲလွီၢ်န့ၣ်, ဘၣ်ဆၢ တၢ်ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဒီးအီၤ, အဂီၢ် ကိတိာ်စံးဝဲလီၤ.

Link: <https://www.mmtimes.com/news/fishery-degree-programme-set-pilot-project-yangon-university.html>

ကီပယီဒုးအိန်ထီတံ တ်လဲဟးလီအသီလာကထူးန့ တမံဟးလိာ်ကွအဂီ

Mizzima, 14 April 2018

ကီပယီဟိာ်ထဲလဲဒီးတမံဟးတံဟးကိတိာ် ကျဲးစးဝဲလာတံဟ့ဂီဟ့ဂါတမံဟးတံဟးအဂီ ဒီဖျဲဒုးအိန်ထီတံဟးတံဟး ကျဲးလာအသီ ဒီးတမံဟးတံဟးလိာ်ကွအဂီလီအသီလီ.

ကိတိာ်ဟ့ဂါပျဲလာ ဟိာ်ထဲလဲဒီးတမံဟးဒီး ၁,၆၂၈ ဖျာ် ဒီး ၆၅,၄၇၀ ဒီး, ကအိးထီဒ်ဖဲလိမးရှး ၃၁, အဂီပဒိန်တံက စီဂ် Global New Light of Myanmar ဟံဖျဲဝဲလီ.

ကိတိာ်ကျဲးစးဟ့ဂါဟ့ဂါစုကီး န့ဆာ်ခိန်ယာ်တံဟးတံဟး ကွါ, တံဆဲးတံဟးတံဟးကွါ ဒီးဒုသဝီပူတံဟးတံဟး လာတံဟးလီလန့ဆာ်ဂီထံးကံစီအိန်အါအလီ လာ အပံယုာ် တံစံးစီတံစီဟိာ်ခိန်မဲာ်ဖဲ, ထံကျိထံကွာ်, နိာ်, ပီာ်လဲာ်န့, ကီး ဒီးသုာ်ပျာ်တဖုာ်လီ.

လာကီပူတံဟးလီဒီးအမံ မါတလု, ဝံတကူာ်, ပကံ, အုလု, ကညီဒီးမိာ်ကီစံာ်, ဘျဲးကီးတံဟးလဲသး, ဒီကစါဒီးပီာ်လဲာ်န့ ဒီးအမံ ဒီသံ, င့တံတဖုာ် မံတံဟးလီလအထူးန့တမံဟး တံဟးတဖုာ်လီ.

လာအခဲအံ, ကိတိာ်ဒုးအိန်ထီ န့ဆာ်တံကွါကီအလီ ဒီးဒုသဝီပူတံဟးလိာ်ကွအဂီ လာအပံယုာ်သံတံဟးကွါကညီ ကီစံာ်, ပအိာ် ဒုသဝီတမံဟးတံဟးကွါအလီလာယီဒိန်ကီစံာ်, တံဟးလိာ်ကွကယိတံဆဲးတံဟးဒုသဝီ, ဒုသဝီတံဟး တံဟးကွါအလီ အိန်ဒီးညာ်ဒီးလဲဖဲလာအုယုာ်ဝဲတံထံကျိအပူ, ဖိကွာ်ကဆိကရါ, ပိာ်ပါကစါဒီးကလုာ်ဖိကရါ, အုတံဟးတံ မံဟးလဲ အိန်သဘျာ်အလီတဖုာ်လီ.

Link: <http://www.mizzima.com/business-domestic/myanmar-creating-new-destinations-attract-tourists>

သဲးဒီးတံဟးတံဟး

တံကွဲးဟံလီတံသိာ်တံသီလာ တံကဟံမူဒဲးဟိာ်ခိန်လံာ်အဂီ

Myanmar Times, 6 April 2018

တံကွဲးဟံလီတံသိာ်တံသီဘဉ်း တံကကွါထွဲဟံကီ ကီပယီဟိာ်ခိန်ဖဲလံာ် ဒီးတံမံလံာ်ဝဲလာတံသိာ်တံသီအံတံ ကမာနုာ်မဲာ်ထွဲအီ ဆူညါတယံာ်ဘဉ်လီ, အဂီ အူဘးရှ့ လာအမံပူဟ့ဂါတံဟးတံဟး တံသုာ်ထီာ်ဘိထီာ်ကိတိာ် ဒီးဒီးကလုာ် ထံဂီထံးကံစီကမံးတံာ် စံးဝဲလီ.

"ပစးထီာ်ဒုးအိန်ထီတံသိာ်တံသီဝဲအံ စးထီာ်လာ ၂၀၁၄ ယုာ်ဒီးပဒိန်ဝဲကျိ ဒီးပူသုပူဘဉ်တဖုာ်, ဘဉ်တံတံခိန်ရိာ်မဲာ် လာပူဒီး တံဟံဟံတံလဲထီာ်လဲထီာ်ကျိ, ဒီးခဲအံပူကွဲးဟံလီန့တံသိာ်တံသီ နွံခါတခါလဲလီ. တံကဆူအီဆူကိ တံကရါ ဒီးသဲးဘျီဒိန်လီ.

သဲးဘျီဒိန်ကမံးတံာ်သမံသမံးဆိမိာ်ဝဲလာ တံသိာ်တံသီအံတံဟး, ဒီးတံကယုာ်ဟ့ဂါတံဟးလဲလာကမူဂါအိန်လီ. ယမံ လံာ်လာကမံတံဟးတံဟးလီ." အဝဲဒုာ်စံးဝဲဖဲမံဒီးအနံလီ. ပူသုပူဘဉ်တဖုာ် ဘဉ်ယိာ်တံဘဉ်း တံကူးသဝဲထီာ်ထံအါ လာဟိာ်ခိန်ဖဲလံာ်, လီဆိဒုာ်တံလာပူတံကွါ ဝံဟံဟံတံလဲထီာ်လဲထီာ်ထံထံစ့အလီ တံဘဉ်ယိာ်အိန်လံာ်ဟံစုာ်န့ လီလာထံဘျီအကျိလီ.

Burma News International, 4 April 2018

လၢတနံၤအံၤ ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၤမုၢ်နံၤ ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်ညါနီၣ်ပၤ ဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ဟီၢ်အတၢ်လီၤပျံၤ အဆၢကတီၢ်, ကီၢ်ယူရပၤစၢဖျိၣ်အမိၣ် သီ ဒီးကရၢဖိထံၣ်ကီၤတဖၣ်အမိၣ်သီ ကိးထီၣ်ဝဲကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် ဒ်သိးကဟံးထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ဒါ တၢ်သူဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ဟီၢ် ဒ်သိးကဒိသဒါ ဂ့ၤထီၣ် ကမုၢ်လၢအအါလၢအိၣ်လၢတၢ်လီၤလၢ တၢ်ဒီးလီၤမ့ၢ်ဟီၢ်အလီၤ လၢကီၢ်ပယီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်လံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအတၢ်ပာ်ဖျါအသိး, "ဟီၣ်လၢ် မ့ၢ်ဟီၢ်တဖၣ် မၤဘၣ်ဒိဒီးမၤသံဝဲကမုၢ်အါမး လၢတၢ် ထီၣ်ဒါအဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်, တုၤ လၢတၢ်ထီၣ်ဒါဒ်ဝဲအလီၤခံတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံာ်ဒ်လဲာ်လီၤ. အါစုအါဘျီ ဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ဟီၢ် အါဒ်တက့ၢ် မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤလၢတၢ်ဒိသဒါအိၣ်စ့ၤကတၢ် ဒ်အ မ့ၢ်ဖိဒ်သ့ၣ်, ကမုၢ်လၢအအါလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤဆဲး မၤသးအယံ မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤစံာ်ဖိလၢခိၣ်ဒိသ့ၣ် လၢ တၢ်ယုထၢတအိၣ် ဒီးဘၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်လၢအိၣ်ဟံာ်ဖိ ဃီဖိအါကီၤတဖၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဟီၢ်ဒီးစုကဝဲၤတၢ်အိၣ်လီၤ

တၢ်လၢတၢ်ဒုးတဖၣ် တမ့ၢ်ထဲလၢကတၢ်လီၤပျံၤလၢတၢ်ပူၤတၢ်ဖျးအါတကးဒ်ဘၣ်, ကဲတၢ်လီၤပျံၤလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အါ ဒီးသဝီဖိအသးသမူအါ, ဒီးမ့ၢ်စုကိးတၢ်လၢအဒုးအိၣ်အါထီၣ် တၢ်ဖျိၣ်တၢ်ယာ် ဒီးကဲတၢ်တြီတံာ်တၢ်လၢ ပုၤဂံၢ်ဝဲ-မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အါ လၢတၢ်လီၤလၢမ့ၢ်ဟီၢ်အိၣ်ဝဲအလီၤလီၤ.

လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ, ကီၢ်စဲၣ်ဒီးကီၢ်ခိၣ်ခွဲဘၣ် လၢတဆဲလၢ်ဘၣ်အကျါ တၢ်ပာ်ဝဲလၢမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢ မ့ၢ်ဟီၢ်ဒီးစုကဝဲၤတၢ်အိၣ်လီၤ တၢ်လၢတၢ်ဒုး အိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ပာ်ဖျါအသီလၢ ၂၀၁၇ စံးဝဲတၢ်သူဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ဟီၢ်လၢ ကခွဲၣ်, ယီၤဒိၣ် ဒီးရၢခါကီၢ်စဲၣ်တၢ်လီၤတ ဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအဒိၣ်အါန့ၣ်လီၤ.

အယံသတးဒီး, ကီၢ်ပဒိၣ်ကဘၣ်ဟံးထီၣ်ဂ့ၢ်ကီၤအူတၢ်ဂ့ၢ် ထီၣ်ဒါတၢ်သူဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ဟီၢ် ဒီးပဟ့ၣ်ဂီၢ်ဟ့ၣ်ဘါကီၢ်ပယီၤဆူၣ်ဆူၣ်လၢ က ဆဲးလီၤ အီးတၢ်တၢ်အါန့ၣ်လီၤ Ottawa Convention လၢအတြီတၢ်သူမ့ၢ်ဟီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆၢမုၢ်လၢလၢ တၢ်ကဒိသဒါဂ့ၤ ထီၣ်ကဝီၤဖိကမုၢ်အါ ပကိးထီၣ်ကီၢ်ပဒိၣ်ဒီးကလုာ်ခွၢ်ခိၣ်နီၣ်တဖၣ် ဒ်သိးကဆိၣ်ထွဲတၢ်ထုးထီၣ်မ့ၢ်ဟီၢ်တၢ်မၤ မၤတၢ်မၤအီၤသ့အ လီၤလီၤ. ကီၢ်ယူရပၤစၢဖျိၣ် ဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲအလၢအပွဲၤ လၢတၢ်ကဟ့ၣ်ဟီၣ်လၢ်မ့ၢ်ဟီၢ်တၢ်လီၤပျံၤအတၢ်သ့ၣ်ညါ လၢကီၢ်ဒိတဘၣ် ဒီးကအိၣ်ဆၢထၢကတီၢ်သးလၢ ကမၤမၤတၢ်ထုးထီၣ်မ့ၢ်ဟီၢ်အတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ."

Link: <https://www.bnionline.net/en/news/eu-calls-myanmar-government-take-action-against-landmine-use>

ကညီသဝီဖိ ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကပျဲလၢသ့ၣ်လးတၢ်မၤစဲးဖိကဟာ်

Myanmar Times, 9 April 2018

ကညီကီၢ်စဲၣ်ကမုၢ် ပာ်ဖျါအတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ တၢ်ကဆဲးပျဲ တၢ်တုထီၣ်လၢသ့ၣ်လးတၢ်မၤစဲးဖိကဟာ် လၢအဝဲသ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအ ပူၤ, မ့ၢ်ဒ်လဲာ်ကီၤစၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဆၢတၢ်လၢကညီကွၢ်တၢ်တံာ်ကျဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

စီၤန့ၣ်လုထီ, လၢအမ့ၢ်ဖၣ်အၣ်ကမုၢ်ဖိတဂၤ, စံးဝဲ ကီၢ်စဲၣ်ပဒိၣ်ကစၢ်ကဟာ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်အတၢ်ဆၢတၢ်, ဒီးကဆၢတၢ် ဝဲလၢကဆဲးလဲၤဆူညါဒီး တၢ်တံာ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

"လၢကီၢ်စၢဖျိၣ်ပဒိၣ်ပတီၢ် တၢ်တဖျါလၢတၢ်တံာ်ကျဲၤဘၣ်တၢ်ထုးကွၢ်သနာ်က့, လၢကီၢ်စဲၣ်ပတီၢ်တခီ တၢ်အံၤဖျါတရံးဒ်တၢ် လီၤ." အဝဲဒ်စံး. "တၢ်မၤလၢတၢ်ဖိလၢပတီၢ် တၢ်တပျဲကမုၢ်သ့ၣ်ညါအါဘၣ်, ဒီးလၢအပူၤကွၢ်တယံာ်ဘၣ် TTCL (Toyo Thai Power Myanmar Co Ltd) ခီပနံၣ် ပုၤဟီၣ်ခိၣ်လၢ တၢ်တံာ်ကျဲၤဟီၣ်ကဝီၤအပူၤလီၤ."

လၢလါမးရှး ၁၄, ကီၢ်စၢဖျိၣ်ကိတိာ်ခိၣ်ဘၣ်ဃး လီမ့ၢ်အူဒီးတၢ်ဂီၢ်ဘါကိတိာ်, အူဝဲခဲၤ ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဖဲ တၢ်ထံၣ်လိာ်ဒီးတၢ်က

စီမံသန့်အဆာကတီ၊ လာကီပယီပဒိန်တဟုတ်တိုပျဲလှ တီထူးထိုင်လီမုန်အူလာလင်သွင်လးဂီဘါ စဲဖီကဟုတ်အလီ လာက နုလီမုန်အူ 1,280-megawatt ဖဲဝှ်ဖုတ်ဘဉ်ဘဉ်.

"ပသးခုဒီး ဘဉ်သုဉ်ဘဉ်သး ကီစာဖိဉ်ကိတိခိဉ်အတိဘိးဘဉ်သုဉ်ညါလှ အထူးကွံတိတိကျဲဝဲအံလံအဂီလီ. ပသးခု လာတိဘိးဘဉ်သုဉ်ညါဝဲအံလံနာသကု, ပတိဘဉ်ယိဉ်အိဉ်ဒီးဒုတိလီ, စီအိဉ်သိထွဲစံ. ဟိဉ်ကဝီတိကရကရိဒီး ကမျှါခဲ လာ ၁၃၁ ဂဇ, ဆဲးလီမံဒီးဆွာထိုင်လံသာဘဉ်လာအသုထိုင် ကီစာဖိဉ်ပဒိဉ်လှ ကထူးကွံလင်သွင်လးဂီဘါ တီထူးထိုင်လီ မုန်အူစဲဖီကဟုတ်လီ လာတိဆွာနု ဒီးဆိကတိကွံ တီထူးထိုင်လီမုန်အူလာလင်သွင်လးဂီဘါ လာကီဒီဘဉ်ပတိ, ဒီးကဟုတ် ဂီဟုတ်ဘါ ဒီးပာနုအဆာ တီမံထွဲတီထူးထိုင်လီမုန်အူလာတိဂီဘါလာတိမံသီထိုင်သု တီတိကျဲနုလီ.

ဖဲလါအုဉ် ၂၀၁၇, ကညိကီစံပဒိဉ် ဒီး TTCL ခီပနံ ဆဲးတိနီပဂီအတိအာဉ်လီလှ ကယုသုဉ်ညါမံလီ လင်သွင်လးစဲဖီ ကဟုတ်အလီလာတိဆွာနု တီမံအီနုတနုလာဖုတ်အာ အဂီလီ. ဖဲလါယူ ၂၀၁၇, ကညိကီစံ ကမျှါပုတတတိကရကရိ ၄၂ ဖု ဒီးကမျှါပုတတတိကရကရိလာအဂ ၁၃၀ ဖုတဖုတ် ထူးထိုင်လံဘိးဘဉ်ရဲလီတဘဉ် လာအထိဒါဝဲတိတိ ကျဲနုလီ.

တိတိကျဲလာတိကမံအီအလီမု လာယိဉ်လိကျဲဖိခိဉ်လီ. ဟိဉ်ကဝီကမျှါပုတတတိကရကရိ မံနုတိဆဲးလီမံ ၂,၉၈၀ လာကညိကီစံကမျှါအိဉ် လာအထိဒါတိတိကျဲ ဒီးဆွာထိုင်ဝဲဆူကညိကီစံကိတိခိဉ်ကျဲအိဉ်လီ.

Link: <https://www.mmtimes.com/news/kayin-residents-fear-coal-plant-may-go-ahead.html>

ယီဒိဉ်ဒီကလုာ်မုန် လာလွဲတိလဲ တီမံအသးလာအလီခဲ

BNI, 17 February 2018

ကိးနံဒီး တီသုဉ်ထိုင်ယီဒိဉ်ကီစံကိဉ်ကးကရ Restoration Council of Shan State Shan State Army (RCSS/ SSA) မံလဲကဝီလဲ ယီဒိဉ်ဒီကလုာ်မုန် ဖဲလါဖုတ်အိဉ် (၇) သီ, တီလီလွဲတိလဲကစါပျိဉ်ခိဉ် လာ ယီဒိဉ်ကီစံ, ကီပယီ ဘူးဒီးကီဆာနုလီ.

တီမံလဲကဝီအမူး ထူးနုယီဒိဉ်ကမျှါလာတိလီအါ တီလာယီဒိဉ်ကီစံ ဒီးကီပယီ, ပျိလာအမုထံကီတိ မံဘူဉ်အမူး ဒီးသုးတိလီဖုရဲယုဉ်အသး, ဘဉ်ဆဉ် အနုအနုတစဲလီ.

မုစိကိးတိခွဲးတိယာ်လာ RCSS/SSA ကဟံပျိအသုး, ဒုးနုလာအဝဲသုဉ်ဘဉ်တိဆိဉ်ထွဲအီ တမုထံလာယီဒိဉ် ကလုာ်ကမျှါတဖုတ်ဘဉ်, အဝဲသုဉ်ဘဉ်တိဆိဉ်ထွဲစိကိး အီထွဲစိကိးအီလာ ကလုာ်ဒုဉ်ဖိဉ်စုကဝဲကရလာအဂ ၁၃၁

လာအဆွာ လီခါစဲးတဖုတ် ဒီးထံကီလာလာအမု စွဲးစဲလဲ, အံတလံ, နယူစဲလဲ ဒီးထာခံကီတဖုတ် ဆွာလီအပုမံတိဖိ လာအဝဲသုဉ်တကူဉ် မီသီရူတဖုတ်လီ. အဝဲသုဉ်ကွဲမုပုကွဲးတိကစိတဖုတ် လာမံနုခွဲးယာ်လီဆီလာကထံလိာ်တိတိ ဒီး RCSS/SSA ကရဲဖိ လာတိလီတတီယီလီ.

တိမူးတိရဲဒီတခါ တိဒိမံနုအဂီဒီးခဲမရဲကီမုဂီပ နုဒီးသုးဖိလာအစိဒိဒိတိဂီ လာ RCSS/SSA တီထူးထိုင်ရဲလီ တိဂီတိကျဲဝဲကျဲဖုးဒိဉ်, ဒီးသုးပုလာလဲတတုဆူတိမံလဲကဝီအမူးတဖုတ် ကထံဘဉ် RCSS/SSA အစိကမီဂီ ဘါဒီးတိဆိဉ်ထွဲအဝဲသုဉ်လာတိလီသကုဆဲးဒီးအဂီလီ.

သန့်ကု၊ တိမလကပီအမူး တမိထလပုလတချာအဘျူးအင်္ဂါဘဉ်. လခံတနံ လပုလအါရံ (၈) သီ, ဖပုလတချာအါဒဉ်တကုကုလံဒီး, RCSS/SSA မတၢ်သုဉ်ဖဲသးညီလာအပုလသးဖိအင်္ဂါ ဒုးအိဉ်ဒုးအိဉ်အဝဲသုဉ်, ဒီးဒုးနီဉ်အဝဲသုဉ်လခီစးန့ဉ်လီၤ. တၢ်အမူးအံၤတၢ်မၤအါထီဉ်အိဉ်ဒီး တိမလကပီ RCSS/SSA အပုလပုလ လီၤဆုဉ်နီဉ် ဒီး အသးခိဉ်ကျိ, သးခိဉ်ကျိဂီၤဝဲ ယီၤစး Yawd Serk လီၤ.

The RCSS/SSA လဘဉ်တၢ်သုဉ်ညါစၢ်ကီးလၢ ယီၤဒိဉ်ကီၢ်စၢ်သးမုၢ်ဒိဉ် - ကလံးထံး Shan State Army-South (SSA-S) မုၢ်ယီၤဒိဉ် ကလုာ်ဒုဉ်ဖိဉ်စုကဝဲကရၢအဒိဉ်ကတၢ်န့ဉ်လီၤ.

လၢအခိဉ်ထံး ယီၤစး မုၢ်သးခိဉ်ဖိတဂၤလၢ ခိဉ်စၢ်အမိၤတၢ်သးမုၢ် Mong Tai Army (MTA) လီၤ. MTA မုၢ်စံးဝဲလၢအဒုးတၢ်လၢ ယီၤဒိဉ်ပုလကလုာ်အင်္ဂါဘဉ်ဆဉ်, တၢ်ဟံးအဝဲသုဉ်ဒ်အမုၢ် ကရၢမၤတၢ်မူတၢ်ဘျီး, ထုးထီဉ်, တုဲ, ထၢဝဲပံးတၢ်ခိဉ်တၢ်သ့ ဒီးဆုၢ်ဝဲဆူကီၢ်ချာလီၤ. သန့်ကု ပုလအဝဲသုဉ်ကျိတနီဉ် အတၢ်ပညိဉ်မုၢ်ထံးဂီၢ်ကီၢ်သးအဂီၢ်လၢအ အါလီၤ.

တုၤမုၢ်ခိဉ်စၢ် ဟံးလီၤစုကဝဲဒီးအပုလသးမုၢ် လၢကီၢ်ပယီၤသးပဒိဉ်အိဉ်ဖဲ ၁၉၉၅ ဒီး, ယီၤစးဒီးအပုလတဖဉ် ဂီၢ်လိာ်ဟံးလီၤစုကဝဲဒီးဖဲ ၁၉၉၆ ကထီဉ်ကုလံးလၢ SSA-S လီၤ. တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ် အထံးဂီၢ်ကီၢ်သးအဒုးတြိ, RCSS ဖဲ ၂၀၀၀ န့ဉ်လီၤ.

လီၤဆီဒီး MTA, RCSS/SSA မုၢ်ကရၢလၢအဆိဉ်လီၤအသးလၢ အထီဒါကသံဉ်မူဘျီးလီၤ. အဝဲသုဉ်စံးဝဲ အဝဲသုဉ်တၢ်ပညိဉ်ထံးတခါ မုၢ်လၢကဒိသဒါယီၤဒိဉ်ကမုၢ်အခွဲးအယာ် ဒီးကမၤလီၤတၢ်ဖဲဒရဲဉ်ယီၤဒိဉ်ကီၢ်စၢ် ဒ်သးကကထီဉ်ကီၢ်ပယီၤစၢ်တၢ်ကရၢထံးကီၢ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲသုဉ်စံးဝဲအဝဲသုဉ်တမၤန့ဉ်တဘျူးတၢ် တၢ်ကူဉ်လဲၤမၤကၤကသံဉ်မူဘျီးနီတဘျီဘဉ်, ဒီးစံးဝဲအဝဲသုဉ်အူတရံးအတၢ်မၤဒီဖျိ ခိသ့လၢတၢ်ထၢန့ဉ်လၢပနံတၢ်မၤလၢအဝဲသုဉ်ဟံးကဝီၤအ ပူၤ, ဒီးအါထီဉ်တၢ်မၤန့ဉ်တၢ်မၤဘျီလၢ ယီၤဒိဉ်ပနံပုလမၤတၢ်ဖိလၢ ကီၢ်ပူၤကီၢ်ချာတဖဉ်အအိဉ်လီၤ.

အဝဲသုဉ်မၤဝဲတၢ်အံၤဒီဖျိ ဒုးအိဉ်ထီဉ်ယီၤဒိဉ်ကလုာ်တၢ်ဟံးကမၤလၢသး ဒီးယီၤဒိဉ်ကလုာ်အကုာ်အဂီၤ ဒီးဟံးဖျါအဝဲသုဉ်သးလၢအမုၢ်ပုလအဂီၤကတၢ်လၢ ကဒုးတၢ် ဒီးကဲခဉ်စးလၢယီၤဒိဉ်အတၢ်ဘျူးအင်္ဂါလီၤ. အဝဲသုဉ်ကရၢ တၢ်ထုးထီဉ်ဟံးဖျါတၢ်ဂီၢ်တၢ်ကျိၤဝဲၤကျိၤ မၤလီၤတၢ်ဝဲ ဒ်သးတၢ်ကစီဉ်တဖဉ်ကလဲၤတုၤဆူ ယီၤဒိဉ်ကမုၢ်အိဉ်ခဲလၢာ်, လၢယီၤဒိဉ်ကီၢ်စၢ်အပူၤမုၢ်ဂုၤ, ဒီးလၢကီၢ်ချာမုၢ်ဂုၤလီၤ.

တၢ်ဝဲအံၤတမၤအဟံးစိာ်န့ဉ် စုတခါဧီၤဘဉ်, RCSS/SSA စံး, အခဲအံၤအဝဲသုဉ်တလိဉ်ထၢလၢသးဘဉ်, မုၢ်လၢပုလဟ့ဉ်လီၤသးမုၢ်သးမၤကလီတဖဉ်လၢလီၤဝဲအပီလီၤ. မုၢ်စံးလီၤ, သးဖိလၢတၢ်ဖိလၢလၢ Mizzima ကတီၤတၢ် ဒီးအဝဲသုဉ်တဖဉ်, စံးဝဲအဝဲသုဉ်မုၢ်မုၢ်သးမၤကလီတဖဉ်လီၤ. အဝဲသုဉ်ခဲလၢာ်စံးဝဲ, မုၢ်လၢအဝဲသုဉ်ထံးဝဲလၢ မုၢ်အ ဝဲသုဉ်အမူအဒါဒ်ယီၤဒိဉ်အသး, လၢကဒုးတၢ်လၢအဝဲသုဉ်ပုလကလုာ်အင်္ဂါ ဒီးကကသးအစ့ကတၢ် ယီၤနီတၢ်ဆၢ ကတီၤ ဒ် RCSS/SSA သးဖိအသးလီၤ.

RCSS/SSA ဆဲးကီၢ်စၢ်ပတီၢ် တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးဒီးပဒိဉ်ဖဲ ၂၀၁၁ ဒီးလၢခဲလၢကီၢ်စၢ်ပတီၢ်တၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ် ခးဖဲ ၂၀၁၂ လီၤ. မုၢ်လၢတၢ်အံၤအသိဒဉ်လဲာ်, အဝဲသုဉ်အပုလသးမုၢ် ခးလိာ်သးတလီၤလီၤဒီးကီၢ်အသးမုၢ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၁၅ RCSS/SSA မုၢ်ကရၢယံးဖုအကျိလၢအဆဲး ကီၢ်ဒိတဘျီတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးတၢ်အာဉ်လီၤ Nationwide Ceasefire Agreement (NCA) လီၤ. စးထီဉ်လၢန့ဉ်လဲာ်, အဝဲသုဉ်ဒုးလိာ်အသးဒီးပဒိဉ်အသး, ဘဉ်ဆဉ် စ့ၤယံးယံးမးတဘျီလီၤ.

RCSS/SSA တဟံးဖျါအသးအနီၢ်ဂီၢ်အိဉ်ထဲလဲဉ်နီတဘျီဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ် ၂၀၁၆ Myanmar Peace Monitor တယာ်ဝဲအဝဲသုဉ်အသးကအိဉ် ၈,၀၀၀ ဘျီလီၤ.

တၢ်ဒုးအိဉ်ထီဉ်အံၤဝဲလၢလီၤ, SSA-S ဆၢတၢ်ဝဲလၢကဟံးလီၤအဝဲလၢလီၤခိဉ်သုဉ်ဖဲ လွဲတၢ်လဲ, မုၢ်ကစၢ်တုၤလၢက လံးအူအါ, ကွၢ်စံးလၢတၢ်ဖိလၢတပုၤမုၢ်ကီၢ်ကီၢ်တၢ် ဒီးလၢတၢ်ဖိလၢအဝဲတပုၤမုၢ်ကီၢ်ပယီၤလီၤ. လၢအပူၤကွၢ် ခိဉ်စၢ်ဆုၢ်ထီဉ်ဆုၢ်လီၤ ပုလဘဉ်ကီၢ်ဘဉ်ခဲလၢအသးတၢ်ဒုးတၢ်ယာ်လၢယီၤဒိဉ်ကီၢ်စၢ် ခီဖျါလွဲတၢ်လဲ လၢကီၢ်ကီၢ်တၢ်ပူၤ တုၤလၢကီၢ်တၢ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤပတုာ်အဝဲသုဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဝဲန့ဉ်လီၤ.

SSA-S အတၢ်ဂုဒီးကီၢ်တၢ်ပဒိဉ်ဝဲထီဉ်လီၤ. တၢ်ဂီၢ်ကမၤတဘျူးခါလီၤ. ယီၤဒိဉ်လၢအကီးလီၤအသးလၢ တါ, မုၢ်ကလုာ်ဒုဉ်လၢအလီၤကဒီးကီၢ်တၢ်လၢအိဉ်လၢ ကီၢ်ကီၢ်တၢ်ကလံးထံး, ဒိဉ်န့ဉ်ပုလပယီၤဖိတဖဉ်လီၤ. ယီၤဒိဉ် ဒီးကီၢ်တၢ် ထံးလီၤအသးဒ်အမုၢ် ဘဉ်သးဒီးကလုာ်ဟံးဒုဉ်တခါယီၤ ဒီးအဝဲသုဉ်အကျိတဖဉ် ဒ်သးလိာ်သး, အမိၤလုၢ်ပိလီၤ ဒီးတၢ်စုတၢ်န့ဉ်တၢ်တ

မံလီလီ. ဒီး RCSS/SSA အတိတ်သးလၢအထိဒါကသံဃ်မူဘၣ်: အခီပညီမၢ် အဝဲသ့တဆၢန့ၣ်လီၤကသံဃ်မူဘၣ်:ဆူ ကီၤကီၣ် တၢ်အပူၤဘၣ်.

တၢ်မၤလၢကပီၤယီၤဒိၣ်ကလုာ်မၤန့ၣ် တၢ်လီၤဖရၢ တၢ်မၤအီၤဖဲလိၤဖုၤဖိအါရံၤ (၇) သီဂီၤခီလီၤ. တၢ်ပာ်ကမၤလၢသးအလီၤလၢ ပျံၤစီၣ်ခိၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤလၢယီၤစး ဒီးတမံၤတၢ်ကွဲၤလီၤဆီတဖၣ်လီၤ. လၢအကျါ, သးခိၣ်ကျါမူၤတူစ့ဖိ လၢအမၤ ကညီဒိၣ်ကလုာ်စၢ ဖျိၣ်ကရၢကရၢခိၣ် ဒီးမၤကရၢဆဲးသကိး NCA တၢ်အာၣ်လီၤ, ဆုၣ်နီၤသကိးဒီးယီၤစးလၢ စီၤနီၣ်တဖျၢၣ်ဃီလီၤ. လၢအကျါပ ထံၣ်ဘၣ်ခၢၣ်စးလၢ ကလုာ်ဒုၣ်ဖီၣ်စုကဝဲၤကရၢခဲလၢကလၢအဆဲး NCA တၢ် အာၣ်လီၤလီၤ. တၢ်လၢလီၤကမၤကမၤမၤ, တၢ်ထံၣ် ဘၣ်ခၢၣ်စးလၢ UWSA လၢအဟံၣ်ခၢၣ်စးလၢအသးလၢကလံၤထံး ယီၤဒိၣ်ကီၤစၢ်အဂီၢ် လၢ RCSS/SSA ဒုးတၢ်ဒီးအဝဲသ့ဖဲ ၂၀၀၅ လီၤ. ခၢၣ်စးလၢကီၤပဒိၣ်စ့ကီၤဟဲဝဲလီၤ.

<https://www.bnionline.net/en/news/behind-scenes-shan-national-day-loi-tai-leng>

ခီလုၤကွဲၤ မၤတၢ်လီၤဖိပျံၤလၢ ယီၤဒိၣ်ကီၤမူထီၣ်ဝဲၤထီၣ်အဂီၢ်

Myanmar Times, 21 Feb 2018

ယီၤဒိၣ်ကီၤစၢ်သးမၤဒိၣ် Shan State Army (SSA) ပာ်လီၤအစုကဝဲၤလၢ တၢ်မၤတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒီးဒီးကီၤပယီၤပဒိၣ်ဖဲအပူၤ ကွံာ်ခံန့ၣ် ဒီးကီၤစၢ်တၢ်ပတုာ်ပြး အခဲအံၤဒီးန့ၣ်တၢ်အသုအသု လၢဟံၣ်ဖျိသးလၢတၢ်ဆီတလဲဆူ တၢ်မၤတၢ်ခုၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢက တၢ်လၢအဘျၢၣ်ဘျီၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သုၣ်ထီၣ် တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူခီလုၤကွဲၤအဆိကတၢ်တဖျၢၣ် လၢတၢ်ပာ်ဆၢဟံၣ်ကဝီၤအပူၤ လၢတၢ်စးထီၣ်အီၤအိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢ ကီၣ်တၢ်ပတုာ်ထီၣ်တၢ်ကွဲၤဘၣ်ကွဲၤသ့ကွဲၤ, အ ဂ့ၢ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢတၢ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဖဲဝဲလီၤ.

Prajak Kullana လၢအမၤကရၢဖိတဂၤလၢ ယီၤဒိၣ်ကီၤစၢ်တၢ်ဘျီၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ကွဲၤဘၣ်ကွဲၤသ့ကမံးတံာ်, ဖဲဝဲလၢ တၢ် ဆဲးတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ဒီးလၢ ကီၤပယီၤပဒိၣ်ဒီး ကလုာ်ဒုၣ်တၢ်ပာ်ဆၢကရၢအဘျၢၣ်စၢၤ ဖဲလိၤအိးထီၣ်ဘၣ် ၂၀၁၅, မၤမၤကျိၤဝဲၤ ကွံာ်ဒီး တၢ်ကွဲၤဘၣ်ကွဲၤသ့တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အသီတပတီၢ် လၢယီၤဒိၣ်ကီၤစၢ်အဂီၢ်, လၢအပၣ်ဃုာ်စ့ကီၤ SSA တၢ်ပဟံၣ်က ဝီၤလၢကီၤကီၣ်တၢ်ဆၢလီၤ.

တၢ်ဘျီၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ကွဲၤဘၣ်ကွဲၤသ့ကမံးတံာ် မၤ တၢ်သုၣ်ထီၣ်ယီၤဒိၣ်ကီၤစၢ်ကီၣ်ကးကရၢ Restoration Council of Shan State (RCSS), တၢ်ပတုာ် ပြးအဒုအတြိတခါ လၢဘၣ်တၢ်ပာ်လီၤဆုၣ်နီၤအီၤ လၢ SSA ခိၣ် ကျါ, သးခိၣ်ကျါ ယီၤစၢ် Yawd Serk လီၤ.

"တၢ်ဒုးဝံၤလဲ. အခဲအံၤပကျဲးစးမၤတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤ ထီၣ်လၢအသီ ဒီးသုၣ်ထီၣ်ကုၤပခူပဝဲလီၤ." တၢ်ကစီၣ် သန့ဟဲလၢ RCSS ဖဲဝဲလီၤ.

တၢ်သုၣ်ထီၣ်ယီၤဒိၣ်ကီၤစၢ်ကီၣ်ကးကရၢ ဆီတလဲအ တၢ်သးစ့ၢ်လၢတၢ်ဒီသဒါ ဆူတၢ်သုၣ်ထီၣ် တၢ်လဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ်ဒီး တၢ်ကွဲၤဘၣ်ကွဲၤသ့အဂီၢ်ခိၣ်ထံးလၢ အဆိၣ် ဒီးအဂီၢ်အကျါန့ၣ်လီၤ, အဂ့ၢ် တၢ်ကစီၣ်ဖဲဝဲလီၤ.

ကယီၤဘၣ်ကယီၤ တၢ်မၤတၢ်ခုၣ်အိၣ်ထီၣ်ကုၤအယီၤ ဟဲစိာ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ခိၣ်ထီၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢ ခိၣ်သးမၤကျိၤဝဲၤကွံာ်တၢ် ဂၢ်တၢ်ကျိၤ အဂီၢ်စဲၤလီၤအသးကန့ၣ်အဂီၢ်, ကီၤစၢ်လိၣ်ဘၣ်ပုၤကညီမၤတၢ်အကီၤအစီလီၤ. တၢ်ဝဲအံၤ တၢ်မၤအီၤန့ၣ်ခီဖျိထဲလၢ

တိတ်ဟ်လီၤဖိလံၣ်တံၣ် လၢကဟ့ၣ်ဂီၤဟ့ၣ်ဘါတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့န့ၣ်လီၤ, အဂ့ၢ်တၢ်ကစီၣ်စံးဝဲ လီၤ.

"တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မ့ၢ် တၢ်အဂီၢ်ခိၣ်သ့ၣ် လၢပကလဲၤဆူညါကသ့အဂီၢ်လီၤ." Prajak လၢအမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဖျၢၣ်ကီၢ်ကီၣ် တဲၣ် ဒီးမ့ၢ် RCSS ခိၣ်နီၣ်တဂၤစံးဝဲလီၤ. အဝဲဒၣ်ကုၤဆူယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ် ဒ်သးကဟ်လီၤတၢ်အဂီၢ်ခိၣ်ထံး လၢတၢ်ဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်လီၤ.

အတၢ်ကတိၤမ့ၢ်တၢ်တမံၤယီၤဒီး သးခိၣ်ကျါ Gen Yawd Serk, လၢအဖျိထီၣ်မးစထၢၣ်ဒိၣ်ကရံၣ် လၢပဒိၣ်တၢ်ပတၢ် ပြးဂ့ၢ်ဝီ လၢကီၢ်ကီၣ်တၢ်ပထူထၢၣ်န့ၣ် ဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲၤ ဖဲအဝဲဒၣ်မၤလိတၢ်ခံၣ်ဝဲအလီၤခံၣ်လီၤ. အဝဲဒၣ်လဲၤလဲၤကုၤကုၤ လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ် ဒီးဖျၢၣ်ဆိမိၤကွဲၤလၢပထူထၢၣ်န့ၣ်ကီၢ်ရၣ် ဖဲအဝဲဒၣ်ထီၣ်မၤလိဝဲနွံကတၢ်နီၣ် ကွဲၤအတီၤန့ၣ်လီၤ.

"ခိၣ်နီၣ်ကဘၣ်မ့ၢ် ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဂ့ၤလီၤ. တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ မ့ၢ်တၢ်အလိၣ်လၢတၢ်ကသ့ၣ်ထီၣ်ထံးကီၢ်အဂီၢ်လီၤ." အဝဲဒၣ်စံးဝဲဖဲ တၢ်မၤလၢကပီၤအမူး လၢအိၣ်ဒီးသးတၢ်လီၤဖရူးပုၤဒီးတၢ်အလွၢ်, လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကုၤ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ်သးမ့ၢ်ခိၣ် SSA ပုၤထီၣ် (၇၁) နံၣ် ဖဲလွဲတၢ်လဲၤခိၣ်ပယၢ်တၢ်လီၤ, တလိညါအံၤ အခိၣ်ထံးလီၤ.

SSA မၤန့ၢ်တၢ်မံၤဟူသ့ၣ်ဖျါ ဒ်သးဒုးတၢ်အဒုတခါလၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ် လၢတၢ်ဒုးထီၣ်ဒါကီၢ်ပယီၤလီၤခါၣ်သးပဒိၣ် လၢအနံၣ်လၢအဆံတဖၣ်အတီၤပူၤလီၤ.

သးခိၣ်ကျါ Yawd Serk ကျဲးစးထၢဖျိကံၣ်ဖျိတၢ်ဂီၢ်တၢ်ဘါဒီးပုၤကညီ ဒ်သးကဒုးသ့ၣ်ညါနီၣ်ပၤဂ့ၤထီၣ်ယီၤဒိၣ်ကမ့ၢ် အိၣ်လၢ SSA တၢ်ပၤခူဂီၢ်ဒုသဝီအပူၤတဖၣ်လီၤ.

လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ်အပူၤ တီၤဖျၢၣ်ကွဲၤဒီးတီၤခါၣ်သးကွဲၤအိၣ်အါဖျၢၣ်လီၤ. သန့ၣ်ကုၤ, ပတီၤထီၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကွဲၤလၢ SSA ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤတအိၣ်ဒီးနီၣ်တဖျၢၣ်ဘၣ်, အယီၤဒီးမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢ တၢ်ကမၤလီၤထီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအမ့ၢ်ကျဲၤဝဲၤကွဲၤ လၢအဆဲးထူးန့ၢ်တၢ်ဘျၢလီၤစု, လၢအပၣ်ယုၣ်ကီၢ်ကီၣ်တၢ်ပနံၣ်တၢ်မၤတဖၣ်လီၤ.

တဘျီ လွဲတၢ်လဲၤ မ့ၢ်သးဂ့ၢ်ဝီအဝဲၤလီၤခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ခဲအံၤကမ့ၢ် တၢ်စုသ့ခိၣ်ဘၣ်ခီလုၤကွဲၤအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးအလီၤအဆိကတၢ်တဖျၢၣ်လၢ SSA တၢ်ပၤဟီၣ်ကဝီၤအပူၤလီၤ. ခီလုၤကွဲၤဝဲအံၤ တယံာ်ဘၣ်တၢ်ကစးထီၣ်သ့ၣ်ထီၣ် အီၤ ဒီးတၢ်မုၢ်လိၤဝဲလၢ လၢတနံၣ်အတီၤပူၤကစးထီၣ်အူတရံးကသ့န့ၣ်လီၤ.

ယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ်အပူၤ ကီၢ်ဆၣ်အိၣ် ၃၃ ဘၣ်, တီၤဖျၢၣ်ကွဲၤဒီးတီၤခါၣ်သးကွဲၤအိၣ် ၃၀၀ ဘျီ, ကွဲၤသရၣ်အိၣ် ၆၀၀ ဘျီ ဒီးသိၣ်လိပုၤ ကွဲၤဖိကအိၣ် ၁၂,၀၀၀ ဂၤယၢ်ယၢ်လီၤ.

တၢ်စုသ့ခိၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိ မ့ၢ်တၢ်အရူခိၣ်လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤမိၤပုၤအပူၤလီၤ. မ့ၢ်လိၤဝဲလၢကဟ်ဖျိသ့ၣ်ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤကလုာ်ခူၣ်အါဖျါ တၢ်သိၣ်လိအကျိၤအကွၢ်လီၤ. မ့ၢ်ယီၤနီၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီး ကဝဲၤဝဲဖဲ ၂၀၁၃ လီၤ.

သးခိၣ်ကျါ Yawd Serk စံးဝဲ, ကမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဝဲၤ ဒီးခါဆူညါဒီးသန့ၣ်ထီၣ်သးလၢ အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ထဲလဲၣ်အဖီခိၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခဲဝဲ, ထံၣ်ကီၢ်ဂၤပုၤဟ့ၣ်မၤစၢၤစု ဒီးက မျါသဘျၢကရၢတဖၣ်မၤစုၤလီၤအဝဲသ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ်လီၤ. အယီၤဒီး, လီၤဘၣ်လၢ RSCC ဖီခိၣ် လၢကဘၣ်ယုၣ်လၢတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်လီၤလၢအဂၤလီၤ.

တၢ်စုသ့ခိၣ်ဘၣ်ခီလုၤကွဲၤတၢ်တၢ်ကျဲၤ တၢ်ကဆိၣ်ထွဲအီၤအါဒၣ်တက့ၢ်လၢ RSCC အစုဟ်ဖျိလီၤ. SSA တၢ်ပၤဟီၣ်ကဝီၤမၤန့ၢ်စုခီဖျါ ထံၣ်ကီၢ်ဂၤတၢ်ဘျၢလီၤစုလီၤလီၤအအိၣ် အါဒၣ်တက့ၢ်ဟဲလၢကီၢ်တၢ်ပနံၣ်တၢ်မၤတဖၣ် လီၤ. လၢန့ၢ်အမံၤညါ, တၢ်မၤန့ၢ်စုလၢ စုတၢ်မၤဘျီလၢ ယီၤဒိၣ်ကလုာ်အိၣ်လၢကီၢ်ချၢ လၢအပၣ်ယုၣ်ကီၢ်ကီၣ်တၢ်ပနံၣ် လီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့စုဟ်ကီၤလၢအတူၤယံာ်တူၤထၢ လၢတၢ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်, ယုာ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်မၤအဂၤ လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စၢ်ပူၤလီၤ. RSCC ပၤဆုာ်တၢ်ကမံးတံာ်တၢ်ယုၣ်ထၢ ဖဲတလိအံၤလၢကံၣ်ဝဲအလီၤခံၣ် ပၤဆုာ်တၢ်ကမံးတံာ် ကလဲၤဆူကလံၤစးကီၢ်ကီၣ်တၢ် ဒ်သးထံၣ်လိာ်သးဒီးယီၤဒိၣ်ကမ့ၢ်အိၣ်လၢကီၢ်ချၢတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. သးခိၣ်ကျါ Yawd Serk တၢ်မုၢ်လိၤဝဲလၢ တၢ်ကကုၤယုၣ်ထၢအီၤဒ် RSCC ပုၤဟဲၤလီၤဆုၣ်နီၣ်အသးလီၤ.

တၢ်ဃုထၢဝံၤအလီၤခံ RSCC တၢ်ကဆီလီၤဟံၤလီၤကဒါကုၤလၢအသီလီၤ. အတၢ်မၤကမၤမၤပၤဆၢတၢ်အဒု, ကမၤတၢ်လီၤလီၤဆီဆီလၢ SSA လီၤ.

တၢ်ကစီၣ်ဟံၤလၢ RSCC စံးဝဲလၢ ကီၢ်ကီၣ်တၢ်ဖျၢၣ်ဆီမိၤကွဲၤ ရၤကွၤဖျၢၣ်ကွဲၤ ဒီးရၤကွၤမိၤကလၢ စံးဖိကဟံၣ်ဖျၢၣ်ဆီမိၤကွဲၤတဖၣ် ကမၤစၢၤ RSCC လၢတၢ်စုသုၣ်ခိၣ်ဘၣ်ခိၣ်လၢကွဲၤတၢ်တီၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲသုၣ်ကမၤစၢၤဒုးအိၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်အလံာ် ဒီးဟံၣ်တၢ်ဟံၣ်ကွၤဟံၣ်ဖးလီၤ. မ့ၢ်လၢတၢ်သိၣ်လိာ်တၢ်ဖိတၢ်လံာ် ဒီးတၢ်ပိး တၢ်လီၤတဖၣ် RSCC ကပုၤဝဲလီၤ.

တၢ်စုသုၣ်ခိၣ်ဘၣ်အလံာ်လၢ ခီလုၤကွဲၤကသိၣ်လိာ်ဝဲ ဖဲအခိၣ်ထံးတဖၣ် တၢ်ကတီၢ်ဟံၣ်ဝဲလၢ တၢ်သုၣ်တၢ်လိာ်တၢ်ဆီလီၤဟံၤလီၤ လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စံၣ်အပူၤလီၤ.

တၢ်ကစီၣ်ဂီၢ်ထံးစံးဝဲလၢ, ခီလုၤကွဲၤတၢ်အူတရံး မ့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်လိာ်ထီၣ်လၢ တၢ်မၤလိာ်သနၢၣ်ဒီးကျိၣ်စုသနၢၣ်အဂီၢ် န့ၣ်ဒီး, တၢ်က သုးထီၣ်တၢ်အပတီၢ်ဆူ ဖျၢၣ်ဆီမိၤကွဲၤလီၤ.

သရၣ်သိၣ်လိာ်တဖၣ် မ့ၢ်ယီၤဒိၣ်ကလုာ်လၢ မၤန့ၢ်ကီၣ်တၢ်ကွၤဘၣ်ကွၤသု ဒီးမၤတၢ်လၢကီၢ်ကီၣ်တၢ်အပူၤ လီၤ. အဝဲ သုၣ်အလၢလဲ တၢ်ကဟံၣ်အဝဲသုၣ် လီၤပလိာ်ဒီးတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဝဲၤအတၢ်လၢာ်ဘျၢၣ်လၢာ်စုၤလၢ ကီၢ်ကီၣ်တၢ် အဂီၢ်, တၢ်ကစီၣ်စံးဝဲ လီၤ.

တၢ်မုၢ်လၢဝဲလၢ ခီလုၤကွဲၤကမၤတၢ်ဂီၢ်တၢ်ဘၢမိၤတၢ်ခါလၢ ကဆိၣ်ထွဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၤတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢယီၤဒိၣ်ကီၢ်စံၣ် SSA တၢ်ပၤ ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤလီၤ. ဖဲလွဲတၢ်လဲ, ခီဖျိတၢ်မၤတၢ်ပတုာ်တၢ်ဒုးတၢ်ခးအဃိ အပူၤကွၤပုၤလၢဃုာ်မ့ၢ်ဖျိး လၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဃိ တဖၣ် အခဲအံၤဟံၣ်ကဒါလဲလီၤ. ပုၤလၢအဟံၣ်ကတဖၣ် တုၤထီၣ်အဟံၣ်လၢ အူးခဲဒီးဘၣ်လၢမ့ၢ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤဟံၣ်ဖျိအဝဲ သုၣ်တၢ်န့ၣ်န့ၣ်အိၣ် ခါဆူညါတၢ်မုၢ်တၢ်ခါ ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢလၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ လီၤ.

<https://www.mmtimes.com/news/college-key-shan-regeneration.html>

ဒဝါမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၤဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ မ့ၢ်ထဲပုၤစုၤလၢအဂီၢ်, တမ့ၢ်ပုၤအါဂၤအဂီၢ်ဘၣ်

The Myanmar Times 22 Feb 2018

ပုၤလၢအိၣ်ဒီးဘၣ်ခွဲးယာ်လီၤဆီစုၤလၢ ကဘၣ်ဘျုးလၢတၢ်မၤမူထီၣ်ကုၤ ဒဝါမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၤဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီအဂီၢ်, ဘၣ်ဆၣ်ပုၤ လၢအဂၤသုၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်? ကမ့ၢ်ပုၤတဝါတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဃုထီၣ်ဝဲလၢပဒိၣ်ဒိသိး ကပတုာ်ဒဝါတၢ်တီၢ် ကျဲၤဒီးဆိကမိၣ်ကဒါကုၤလၢအသီတဘျီန့ၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်ပုၤတဝါတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဃုထီၣ်ဝဲလၢပဒိၣ် ဒိသိး ကကုၤဆီမိၣ်ကဒါကုၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကမၤမူထီၣ်ကဒါ ကုၤ ဒဝါမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၤဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီတၢ်မၤ လၢတၢ်ဟီၣ် အါတဲအါလၢအဂီၢ်လီၤ. အဝဲသုၣ်စံးဝဲ တၢ်ကဘၣ်ဃုထံၣ်မၤ ကွၤတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဂီၢ်လၢ တၢ်လီၤဒိတခါ ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ လၢအပူၤကွၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဘျီရဲၣ်အီၤ "လၢလၢပုၤပုၤ ဒီး လၢလၢဆုဆု" တချုးလၢတၢ်စးထီၣ်မၤကဒါကုၤ တၢ်တီၢ် ကျဲၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၤဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီတၢ်တီၢ်ကျဲၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ် ဟံၣ်ကမၤအီၤလၢ အမၤကမၤပုၤကညီခွဲးယာ်အိၣ်အယိာ်, လၢအပုၤဃုာ်တၢ်ဟီၣ်ဆူၣ်ပုၤကညီဟးထီၣ်ယ

တၢ်မၤတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပျီၣ်ခံၣ်ယၢ်ပၤတၢ်အိၣ်ဘၣ်, ဒီးတၢ်မၤတၢ် တၢ်ခိၣ်ယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်ငါလီၤဟီၣ်ခိၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤ လၢအ ခိၣ်ထံးတပတီၤ တၢ်ကဘၣ်ဆဲးစ့မ့ၢ်ကျိၣ် တချုးလၢ လါအ့ၣ်ဖျၢၣ်ဘၣ်လီၤ.

အါန့ၢ်အန့ၢ်, တၢ်မၤတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးန့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဂ့ၢ် Environment Impact Assessments (EIAs) ဘၣ်တၢ်သံကွၢ်သံဒီးအိၣ်လၢသံစးတၢ်ဂ့ၢ်အယီ, ဖဲပုၤသ့ပုၤဘၣ်တဖၣ်စံးဝဲ တၢ်တိၢ်ကျဲၤအံၤ မၤဟးဂီၤတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးအ လီၤ, မၤဘၣ်အၢထံၣ်ကျိၣ်ထံၣ်ကွၢ် ဒီးကမၤဘၣ်ဒိဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီးဟီၣ်ကဝီၤကမ့ၢ်တဖၣ် အ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီလၢတနီၤသရံၣ်ကီၢ်ဒိၣ် လၢဘၣ်တၢ်နီၤဖးအိၣ်လၢအပတီၤခံပတီၤ, မ့ၢ်မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ် ဟီၣ်ကဝီၤ လီၤဆီသၢခါတခါလၢကီၢ်ပယီၤ, အဂၤခံခါမ့ၢ်ဝဲ သံလုၢ်ဝဲၤမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီလၢ ကလံၤထံးတၢ်ကူၣ်, ဒီးကီၢ် ဖျၢၣ်မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီလၢ ရၢၢ်ခါကီၢ်စဲၣ်လီၤ.

ကမ့ၢ်ပုၤတၢ်တၢ်ကရၢကရီ လၢကီၢ်ပုၤတဖၣ်စံးဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတၢ်ဒိၣ်မးဘၣ်ယး ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤလၢ ကစးထီၣ်က့ၤဒဂံၢ်မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

"ဒဂံၢ်ပုၤတၢ်တၢ်, စးထီၣ်လၢပိၣ်လဲၣ် ဆူစံာ်ပျီၣ်ဒီးတၢ်လီၤထီၣ်ထီ, စးထီၣ်လၢဒဂံၢ်ဂ့ၢ် ဒီးဆူခိၣ်ယၢ်အလီၤဝးတရံး, လၢဒဂံၢ် သုးလီၤပုၤ မၤတၢ်ဖိမၤတၢ်လၢကီၢ်ချၢ ဆူအဝဲသ့ၣ်တံၤသကိး ဒီးဟံၣ်ဖိယီဖိလၢဒဂံၢ်တဖၣ်, ကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိတလဲအ ဒိၣ်အယီၤ ဒီးယံာ်ဝဲ ထာဝဲ မ့ၢ်လၢမ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီအယီၤလီၤ.

"ဒဂံၢ်အပုၤတၢ်တၢ် အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ, အိၣ်ဒီးတၢ်စံာ်စီၤတဲစီၤ မီၤလုၢ်ဟီၣ်လၢ, န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘျးစဲ ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ် လၢဒိသိးလိာ်အသး, ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ကသ့ၣ်ထီၣ်ခါဆူညါလၢပုၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ် အိၣ်လၢတၢ်လီၤပျီၣ် အပူၤအဂ့ၢ်" ကမ့ၢ်ပုၤ တၢ်တၢ်ကရၢကရီ ၃၆ ဖု ကွဲးဝဲလၢလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤသယံၤအပူၤ လၢအထုးထီၣ်ဝဲဖဲမ့ၢ်ယုၣ် အနံၤလီၤ.

အဝဲသ့ၣ်ကိးထီၣ်ဝဲလၢပုၤဆီၣ်ထွဲတၢ်တိၢ်ကျဲၤခဲလၢာ် "လၢဂီၢ်ဂီၢ်အူ ကဆိၣ်မိၣ်ထံကဒါက့ၤ တၢ်က့ၤစးထီၣ်ဒဂံၢ်မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ် ကဝီၤလီၤဆီ" ဒီးယုထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ယံာ်ထံၣ်ဆူ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်, ကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်, ကီၢ်ယပၣ်, ယုာ်ဒီးတၢ်တိၢ်ကျဲၤပုၤဖီၣ်ခိၣ်တရံး ဒိၣ်အမ့ၢ် ကီၢ်တဲၣ်တၢ်တုၤထီၣ်ခိၣ်ဒီပနံၤ Italian-Thai Development (ITD) တဖၣ်လီၤ.

"တချုးလၢတၢ်စးထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ်တိၢ်ကျဲၤ, ပအံၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါမတၤလၢကဟံးမူဒါလၢ အပူၤကွၢ်တၢ်ကီၢ်ခဲတဖၣ်အဖီခိၣ်, တၢ် လၢတၢ်ကဘၣ်မၤအိၣ်ကျဲၤလၢအဘၣ်, ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤမနုၤအိၣ်လၢ ကတြီတၢ်သုတမၤကဒါက့ၤတၢ်ကမၣ်ဒိအလီၤလီၤဘၣ်လဲၣ် လီၤ. တၢ်စံးဝဲလၢ တၢ်မၤတၢ်ယုထံၣ်သ့ၣ်ညါခိၣ်ယၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲလံာ်, မ့ၢ်တၢ်မၤအိၣ်ဒိလဲၣ် လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ် လိာ်သးဒီးကမ့ၢ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်လၢတၢ်တစံးဆၢအိၣ် အိၣ်အါမးလီၤ. တၢ်မၤတၢ်လၢတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပျီၣ် ဒီးတၢ်တူၢ်မူဒါမုတ အိၣ်ဘၣ်ဒီး တမ့ၢ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံာ်ကျဲၤဘၣ်." ဘီၤဘီၤ, လၢအမ့ၢ် EarthRights International ပုၤနီၣ်တၢ်ခံၣ်တၢ်ဂၤ, စံးဘၣ် The Myanmar Times တၢ်ကစီၣ် မဟီၤတနံၤလီၤ.

တၢ်ယုထီၣ်ယံာ်ထံၣ်

အဆိကတၢ်တခါ, တၢ်လၢပုၤတၢ်တၢ်ကရၢကရီယုထီၣ်ဝဲမ့ၢ် တၢ်တဘၣ်စးထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ်တိၢ်ကျဲၤဘၣ်, မုတမ့ၢ် လၢတၢ်ဂ့ၢ် ကီၢ်လၢအပူၤကွၢ်တဖၣ် တၢ်ဘျီၣ်အိၣ်လၢာ်လၢာ်ဆုဆု.

လၢဒဂံၢ်မ့ၢ်ကျိၣ်ဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီအပူၤ, စံာ်လီၤတဖၣ်ဟးဂီၤကွၢ်လီၤ. တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကွၢ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဖးလီၤ လၢတၢ်အိၣ် ဒီး သံစးတၢ်မၤအကျဲၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်လီၤ. ထံကျိၣ်ဖးဒိၣ်, ထံကျိၣ်ဖိ ဒီးတၢ်မၤအိၣ်ညၢၣ်အလီၤကျဲၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ် ကတၢ်ထီၣ်ယာ် မုတမ့ၢ် ဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်အဘၣ်သီကွၢ်အိၣ်လီၤ. သဝီဖိတနီၤနီၤ ဘၣ်ဝဲၤပျီၣ်ဝဲၤဆုးဝဲ လၢတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဝဲၤအဂီၢ် မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤ အိၣ်မၤအိၣ်အကျဲၤတဖၣ် ဟးဂီၤကွၢ်အယီၤလီၤ.

"တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဲထီၣ်သးဒီဖျိ တၢ်မၤထွဲတၢ်တိၢ်ကျဲၤလၢအခိၣ်ထံးပတီၤတဖၣ်အယီၤလီၤ. မုတမ့ၢ်လၢတၢ်သ့ၣ် တဖၣ်အံၤ တၢ်ဘျီၣ်အိၣ် ဒိသဝီဖိတဖၣ်အတၢ်သ့ၣ်မံးမုာ်အသိးဘၣ်ဒီး, တၢ်တဘၣ်စးထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ် တိၢ်ကျဲၤဘၣ်." ပုၤတ တၢ်တၢ်ကရၢကရီ အလံာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤအပူၤ စံးဝဲလီၤ.

ခံထိုင်တထိုင်, တၢ်တၢ်ကျဲအလီၤဒီတခါညါ တၢ်ကဘၣ်မၤတၢ်ဃုထံသ့ညါ ခိၣ်ဃၢၤတၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးအိၣ်ဒီလဲၣ် environmental impact assessment (EIA) ဒီးတၢ်ဃုထံသ့ညါ တၢ်ကဘၣ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤ ဒ်ကီၢ်ပယီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်လိာ် အသး, တချုးလၢတၢ်စးထီၣ်မၤကဒါက့ၤ တၢ်တၢ်ကျဲဘၣ်လီၤ.

တၢ်မၤ EIAs တၢ်ဃုထံသ့ညါလၢ တၢ်တၢ်ကျဲအခါ ၁၀ အကီၢ် ဖဲမၤကျဲၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ အခိၣ်ထံးပတီၢ် အဆၢက တီၢ်လီၤ. သန့ကု တၢ်တမၤအီၤလၢဟီၣ်ကဝီၤဒီတခါအကီၢ်ဘၣ်. ပုၤခွဲးယၢ်ကရူၢ်တဖၣ်စံးဝဲ, တၢ်မၤ EIAs ကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ် ကမုၢ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဆူညါလၢအဂီၢ်အဝီ, ကဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်မၤလၢအပူၤကွၢ်တဖၣ် လၢအပၣ်ဃုာ် တၢ်ကူၣ်လိာ်သးဒီးက မုၢ်လၢအခီပညီအိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤတၢ်ထံၣ်အခွဲးယၢ်တဖၣ်လီၤ.

သၢထံၣ်တထံၣ်, ဒဂံၢ်မၤကျဲၤဝဲၤကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤလီၤဆီ ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲဘၣ်ဃးတၢ်မၤထွဲထီၣ်တၢ်တၢ်ကျဲအသ နၢၣ်ခဲလၢာ် လၢလီၤတၢ်လီၤဆဲး, ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးတၢ်မၤန့ၢ်အီၤသ့ညါလီၤ.

"လၢအစးထီၣ်အခိၣ်ထံးလံၤလံၤ, ပုၤလၢအဆိၣ်ထွဲတၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် တတဲဘၣ်ပုၤသဝီဖိလၢ ဂီၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲ လၢအရ ခိၣ်ကတၢ်လၢသဝီဖိအသးသမူအကီၢ် ဒီးတၢ်ဖဲအိၣ်မၤအိၣ်အကီၢ်ဘၣ်.ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ တၢ်ကဘၣ်သးလီၤ, တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်က့ၤ, တၢ်ဖဲတၢ်မၤအခွဲးယၢ်, ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးလၢခိၣ်ဃၢၤအဂီၢ်တဖၣ်, ပုၤလၢအဆိၣ်ထွဲတၢ် တၢ်ကျဲ ကဘၣ်ဒုးသ့ညါသဝီဖိ လၢ လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဒီးအဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးပုၤခဲလၢာ်မၤန့ၢ်သ့ညါ, လၢတအိၣ် ဒီးတၢ်ကွၢ်မဲာ်လၢ မုၢ်ခွဲၤ, တၢ်ဟံးန့ၢ်, သးန့ၢ် ဒီးတၢ် လုၢ်အိၣ်သးသမူအဖီခိၣ်ဘၣ်.

"တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲလၢအဆၢကမၤတၢ် ဒ်အမၤတၢ်တဲဒိၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအခွဲးယၢ် လၢပဒိၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတဖၣ်, ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မုၢ်လၢ လၢအဘျီၣ် ဒီးလွဲန့ၢ်တၢ်သးလီၤပလီၢ်လီၤ." လံာ်ဟံးဖျါစံးဝဲလီၤ.

လွၢ်ထံၣ်တထံၣ်, တၢ်ကဘၣ်မၤလီၤတၢ် လၢတၢ်တၢ်ကျဲၤသနၢၣ်ခဲလၢာ်အပူၤ ကမုၢ်တၢ်န့ၢ်လီၤပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ် ကဘၣ် အိၣ်လီၤ. ဟီၣ်ကဝီၤကမုၢ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးအယၢ်လၢ ကဟ့ၣ်အတၢ်သးလီၤပလီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, ကထုးက့ၤအတၢ်သးလီၤပလီၢ် မုၢ်ဂ့ၤ ဘၣ်ဃးတၢ်တၢ်ကျဲဒီတခါ, ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒ်အမၤ တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်, တၢ်သးလီၤ, ဒီးတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး တၢ်မၤ ကျဲတဖၣ်လီၤ. တၢ်ဝဲအံၤအခီပညီမုၢ်ဝဲ တၢ်ဆိတလဲတၢ်တၢ်ကျဲအကျဲ, အခါဖဲပုၤ လၢအဆိၣ်ထွဲတၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ဆိမိၣ်ဝဲ တၢ် ဟ့ၣ်ကုၣ်က့ၤတၢ်လၢအဂျူ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလၢအဒီးန့ၢ်အဘူးအ လဲ မုၢ်တၢ်လၢအဂ့ၤကတၢ်ဒီး တၢ်ဘျီၣ်ကျဲလၢအဘၣ်လၢ ဟီၣ်ကဝီၤကမုၢ်အကီၢ်လီၤ.

လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအလီၤ, ဟီၣ်ကဝီၤကမုၢ်တဖၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ဃုထံလၢ အသးသမူဆူညါအကီၢ် တလၢကွၢ်တၢ် ဃုထံလၢ ပုၤလၢအဆိၣ်ထွဲတၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ်ဟ့ၣ်ဝဲလီၤ.

လၢအလီၤခံကတၢ်တထံၣ်, ပဒိၣ်ကဘၣ်သ့ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ကျဲသီတဘျီဃီ, ဒ်အမၤ တၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ကျဲလၢ အတူၢ်ယံာ် တူၢ်ထၢ, တၢ်မၤအိၣ်ညါ ဒီးပုၤတဝါပုၤ တၢ်မ့ၤတၢ်ဟံးကသ့ၣ်, "တမ့ၢ်လၢတၢ်တၢ်ကျဲလၢအဟံးလီၤလၢတၢ်ဖီခိၣ် ဘၣ်ထွဲတၢ် မၤလၢဘၣ်အဘၣ်သီတဖၣ်ဘၣ်." ပုၤတဝါတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် သဆၣ်ထီၣ်ပဒိၣ်လၢကသ့ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ကျဲလၢအသီ လၢ အဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ ဒဂံၢ်ပုၤကမုၢ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်ဖဲအိၣ်မၤ အိၣ်ကျဲအဖီခိၣ်လီၤ. ကီၢ်ပဒိၣ်ကဘၣ်ဒုးအိၣ် ထီၣ်ထီၣ်ဖိလံာ်လၢ အဒိသဒါ ဒီးမၤထီၣ်မၤထီ တၢ်မၤလၢအဆး, တၢ်မၤလၢ အသ့ပုၤမၤတၢ်ဖီဂီၢ်ဘါအါ ဒ်အမၤ တၢ်မၤအိၣ်စံာ် မၤအိၣ်ညါ, တၢ်ဖုၣ်တၢ်ဖီၣ် ဒီးတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်ပုၤဖဲကြးဖဲဘၣ်တဖၣ် လီၤ. တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ ကျဲလၢသဝီဖိအကီၢ်, ဒီးကွၢ်ထွဲခိၣ်ဃၢၤန့ၢ်လၢ ဒဂံၢ်က မုၢ်အါဂၤအကီၢ်, ဆိၣ်ထွဲပုၤဂီၢ်တၢ်ဃုထံးသးတဖျၢၣ်ဃီ ဒီးတၢ်အိၣ်မူအ ကျဲလၢအ "သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်လၢ ခုခါ ဆၢကတီၢ်စးဖိကဟ့ၣ်တၢ်မၤ ဒီးစုကစါတၢ်မၤဖျါအကျဲသန့ social solidarity မုၢ် တၢ်အဂ့ၤတၢ်ကတၢ်လၢ ပုၤတဝါ ခဲလၢာ်အကီၢ်" န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဝဲအံၤအယံ, ဒဂံၢ်ပုၤတဝါတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ဆိၣ်ထွဲဝဲတၢ်မၤ ကျဲ ဒီးဖိလံာ်လၢအသီ လၢတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အကီၢ် ဒ်အမၤတၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ကျဲလၢအယံာ်အထၢ, တၢ်မၤအိၣ်ညါ, ဒီးပုၤတ ဝါပုၤ တမ့ၤတၢ်ဟံးကသ့ၣ်တၢ်မၤတဖၣ်လီၤ.

"ပယုၤလၢပဒိၣ် ကစူးကါတၢ်မၤကျဲလၢအသီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တဘျီဃီ, ဒီးလၢတၢ်သ့ၣ်အိၣ်သးအိၣ်နီၢ်နီၢ်အပူၤလီၤ." လံာ်ဘိးဘၣ် ရၤလီၤလၢဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤဆဲးစုမုၢ်ကျဲၢ် လၢကရၢ ၃၆ ဖုစံးဝဲလီၤ.

"ဒီဖျိတၢ်တၢ်ကျဲအံၤအယံ, မတၤလၢကဘၣ်ဘျုး ဒီးမတၤလၢကရူၢ်လဲၣ်? ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢ ဒီဖျိတၢ်တၢ်ကျဲဟံးလၢတၢ်မၤလၢ ဘၣ်အဘၣ်သီ ဒီးတၢ်ခူၣ်မၤန့ၢ်ဟီၣ်လၢတၢ်ဂီၢ်ထံးတဖၣ်အယံ,

ပုလဲလကန့်ဘဉ်တဘဉ်ဘျးနီနီမုဲဝဲ ထံ ရှုကီသဲး, မုဲကျဲလဲဝဲကွဲ ခီးသုးခိန်နီပတီထီလီဆီ လာပုလဲစုလဲတဖုလီ. ပယု လာပုလဲအဆိပ်ထွဲတိတိ ကျဲတဖု ကကွဲဆိကမိန်ကဒါကုအဝဲသုတိရဲတိကျဲ လာကစးထီကဒီး ဒဂ်မုဲကျဲလဲဝဲ ကွဲဟိန်ကဝီလီ ဆိတိမဲအဂ်နုလီ."

<https://www.mmtimes.com/news/dawei-sez-few-not-many.html>

တိထီဒါတိမဲကဘျးကဘျးခိမရှု ဟုဲလီပုလဲမဲစရီ ၁၂ ဂလ ဆူပာကီ

Irrawaddy, 22 February 2018

ဂ်တကွဲ - လာတိကျဲစးဟံးအရ တိမဲကဘျးကဘျးတိလာအဂ်မဲလီအသးယိမးအဂီ, တိထီဒါတိမဲကဘျးကဘျး ခိမရှု ဟုဲလီပုလဲမဲစရီ ၁၂ ဂလတိလိာ်ဘဉ်အဝဲသု ဘဉ်ဃးတိမဲကဘျးကဘျးအတိကမုဲ, အါဒုတကွဲ လာမုဲပုလဲအမဲတိလာ တိမဲနုဆူတိမဲထွဲတိသိာ်တိသီ သနာ်တဖုလီ. မဲစရီ ဝဲအံ ပုလဲသုဝဲစံညီကွဲခဲဂလ, ပိာ် ရီတဂလ, ကမုဲပုလဲလိာ်ကွဲတဂလ, ပာကီသနုပာကီခိာ်တဂလ, ခီးပုလဲဆူတိ ခဲဂလလီ. မဲစရီအံတိမဲကျဲဖျါ လာ ကီပ ယိပာကီသုးပုလဲသနုအပူ ခီး ဖုးစံဘျးကဘျးပာအပူ ဖဲမုဲပုလဲအ နံလီ.

အူလုမုဲ, လာအမုဲတိထီဒါတိမဲကဘျးကဘျးခိမရှုကရုဖိတဂလ, စံဝဲလာတိကရုကရီအခဲအံ ကဟုဲလီ တိဂုသုာ် တဖုဆူ ထံလီကီပုလဲကိတိစုပူ, လာအိာ်ခီးအစိကမီလာ ကထုးထီလံာ်တိပျဲလာတိကဖီ ပုလဲ တိတနုနုအဝဲသု ၁၂ ဂလအံလာအသုပုလဲဖျးအသး ဘဉ်ဆုာ်တိသုညါထံအဝဲသုနုလီ.

ပာကီသုးအလံာ်ဘီးဘဉ်သုညါအပူ စံဝဲ လာတိဆုးပု ၁၂ ဂလအံလာ တိထီဒါတိ မဲကဘျးကဘျးအတိသိာ်တိသီ တိဂုဖီ ပု ၅၆, ၅၇ ခီး ၆၃ အဖီခိာ်, ခီးကီးထီဝဲလာ ကမုဲကမဲသကီးတိအဂီနုလီ.

ကွဲသုာ်တဖုအံ စိာ်တိစံညီသုတု တိ လီယိပုလဲအနံ ၁၀ သု မုဲလာတိဟံးနု ခိာ်ဖး ဖဲမဲတိလာထံရှုကီသဲးလီလာပူအ ခါ, မုတမုဲ အိာ်လာတိစိာ်ကမီအလီလာ မဲတိသုအါ အယိလီ.

တိထီဒါတိမဲကဘျးကဘျးခိမရှု တိဒုးအိာ်ထီအံဖဲလီဖဲအါရံ ၂၀၁၄ လာအပူကွဲသုစုာ်ပခိာ်တိပာဖီလာ ခိသီးတိ ကမဲနုဆူမဲထွဲ ၂၀၁၃ တိထီဒါတိအိာ်ကဘျးကဘျးတိသိာ်တိသီအဂီလီ. ဖဲလီနီာ်ဝဲဘဉ် ၂၃, ၂၀၁၇ ခိမရှုတိကရု ကရီထီကဒါကုအံလာအသီ အိာ်ခီးကရုဖိ ၁၁ ဂလ ခီးဘဉ်တိပာလီဆုာ်နီအံလာ တိဂုတိကစီကိတိခိာ်အိာ်ဘျး, အူအိာ်ကွဲနုလီ.

စးထီလာအခါဖဲနု တုလာအပူကွဲမဟိတလိအတီပူ, ခိမရှုအသီခီးနုတိဂုခဲလာ်အိာ်ဝဲ ၉၄၉ ခါလီ.

ကီပယိတိထံနုအံ လဲထီလဲထီဝဲတစးလာ တိမဲတိအိာ်ခီးတိထံသုကွဲဖျါခိယိပာ အပူကွဲစုာ်နုတိပူဘဉ် ဆုာ်, ထံကီဘဉ်ကွဲဆုာ်မဲဒီးအိာ်ခီး တိထီဒါတိအိာ်ကဘျးကဘျးအတိဂုကီ, ခီးကီးနုဒီးတိထံနု မုဲထံကီလာအိာ်ခီး တိအိာ်ကဘျးအိာ်ကဘျးအတိဂုကီ အနးကတိအကျိတဘုလီ.

လာတိကွဲစုာ်တိအိာ်ကဘျးအိာ်ကဘျးကရု Transparency International အတိပာ်ဖျါအသီလာတိထုးထီဖဲ မုဲပုလဲအ နံအပူ, တိထံနုကီပယိအိာ်လာထံကီ ၁၃၀ လာထံကီ ၁၈၀ ဘဉ်အကျိလီ. ဖဲ ၂၀၁၆, ကီပယိအိာ် လာနီဂီ ၁၃၆

လာထံကီ ၁၇၆ ဘုဒ္ဓအကျ၊ ဒီးလာ ၂၀၁၅ အဆာကတီ ကီပယီမုနီဂီ ၁၄၇ လာ ၁၆၈ အကျ လီ။

"ယအဲဒ်ဒီးဟုဒ်သဆာထီ ပထမိကီဖိကီးဂးဒီးလာ အသုတက္ကကဟ် ဒီးပျိုတိကမာ် တါဟံးဒိပ်ဖးတါမးတဂုလီ။ ပက ဘာ်မးသကီးတါဒီးသုဝဲခဲလက်တပူဃီ ဒ်သီးကဒုးထီဒါတါမးကဘျးကဘျာ်ဒ်အံးသီးအဂီလီ။ တါဒုးထီဒါတါအိပ်ကဘျးက ဘျာ်မု ထံဖိကီဖိကီးဂးဒီးအမူအါလီ။" အူအိပ်ကံးဝဲဖဲ "တါဟုဒ်ဂီဟုဒ်ဘါ လုလိသကးပဝးလာအဂု ဒ်သီးကထီဒါတါ အိပ်ကဘျးကဘျာ်" "Promote Integrity to Counter Corruption" တါဖး လံာ်အမူး လာတါမးအီလော့တကူ ဖဲလိယနူအါရံ ၂၂ ဒီး ၂၃ အဆာကတီလီ။

အဝဲဒ်ဒ်စံးစိုကီးဝဲလာ ဒီမရှုအိပ်ဒီးတါပညိပ်လာ ကကွဲယုာ်ကမျာ်ပုတဝါ ဒ်သီးကမးသကီးတါတပူဃီ လာတါထီဒါတါဟံး ဒိပ်ဖးအဂီနုလီ။

လာတါထီဒါတါအိပ်ကဘျးအိပ်ကဘျာ်အတါသိပ်တါသီခဲအံးအပူ၊ တါထီဒါတါအိပ်ကဘျးအိပ်ကဘျာ်ဒီမရှု တါတဟုဒ်အီ အခွဲးလာကဟံးအရ ပဒိပ်ပုတဘျာ်မူဘျာ်ဒါလာတါနာ်နု အမးကမာ်တါ၊ မုတမုလာပုတဂကတီ တိပ် ထီတါဂုဘာ်လီ။

<https://www.irrawaddy.com/news/burma/anti-corruption-commission-hands-list-12-suspects-police.html>

တါမးကတါဒုဒ်ကမာ်အတါစာယာ် မုတါဂုမုပုလာ တါကမးဟါမါတါမာသုမးတါ, ILO စံး

By Nyein Nyein 23 February 2018

ပုတကူ - ကီပယီကဘာ်မးဟါမါကွံာ် ဒုဒ်ကမာ်တါစာယာ်တါမး ဒီးဒုးအိပ်ထီတါဒီသဒါပုတဂုတါရဲတါကျဲ ဒ်သီးတါ ကဘျာ်ရဲတါဂုကီဘာ်လး တါမးသုမးတါလာတဖီးသဲစး, ဒီးဒီသုဒ်အိပ်လံ ၁.၂ ကကွဲလာသးနံာ် အိပ် ၅-၁၇ နံာ်ဘာ်မးတါ လာဒုဒ်ကမာ်တါစာယာ်အယိ, အဂု ထံဂုကီဂုပုတမးတါဖိကရါ စံးဝဲလီ။

ဖိသုဒ်သုတဖ်အံး ဘာ်မးတါ လာခဲလက်ဟ်ဖိ (အဲပရူး) အဖိခိပ် တနွံ ၅၁ နံာ်ရံာ်, အဝဲသုဒ်အါဒုဒ်တကုမးတါ လာတါသုဒ်တါဖူး, သုဒ်ပု ဒီးတါဖိညိပ်တါ မးတဖ် (၆၀.၅ မူးကယာ်), ဒီးလာစံးဖိက ဟံာ်ထုးထီတါဖိတါလံာ် တါမး (၁၂ မူးက ယာ်), တါကူလဲမးကတါမး (၁၁.၁ မူး ကယာ်) ဒီးတါမးလာအဂ (၅ မူးကယာ်) လီ။

တါစူးကါ ဒုဒ်ကမာ်တါစာယာ်တါမးဘာ်ဒီဝဲ ပုတမးတါဖိလာနုဘာ်အဘူးအလဲစုလာကီ ပယီ, လီဆီဒုဒ်တါဖိသုဒ်လာ တါငါအဝဲ သုဒ်သုဒ်လာတါမးလာအဂ ဒ်အမုတါမးလာအဆး ဒ်သီးဟံာ်ဖိယီဖိပနံာ်တါမး, တါမးတါလာပု ဟံာ်, ဒီးတါမးသံအလီ ဒီးတါစံာ်တါဘးအလီတဖ်လီ။

"မုတါစာယာ်တါမးအလုအလု ဖဲတါမးကစါဟုဒ်ဆိပာ်စာဖိသုဒ်အမီပါ လါလဲတနီလာယုလါအဂီ, ဒီးဒီသုဘာ်လဲမး တါဒီးတါမးကစါ ဒီးလာတါမးအလီတါအိပ်သးအိပ်ဒ်လဲ တသုညါဝဲ ဒီးတါအလိပ်သုညါလာအဂ တါဟုဒ်သုညါထဲတ စံးဖိနုနုလီ။" Ms. Piyamal Pichaiwongse, လာအမု ILO ပုဆဲးကျိးတါခဲဂတဂ ဖဲဝဲလီ။

"တုမုနုတုလာတါအိပ်သးဒ်နုတကလုာ်အပူ, နစးထီမးတါ ဒီးအကတါနဘာ်မးတါလာတါဆာကတီယံာ် နုလီ။ တါမးအတါအိပ်သး ပစံးလာအဂုတသုလာဘာ် ဒီးအခဲအံးနထံာ်ဘာ်တါအနီကီ လာအမုတါနးမး လီ။" အဝဲဒ်စံး.

မုလာကီပယီ ပုတဂုတါဒီသဒါတါရဲတါကျဲတအိပ်အယိ, မုတါတြိတံာ်တံာ်တခါကဒီးလာ တါကမးဟါမါ တါဂုကီဘာ် လးတါမးသုမးတါနုလီ, အဂု ILO ပုတဘျာ်မူဘျာ်ဒါစံးဝဲလီ။

အဝဲဒုဒ်ယာၤထီၣ်ဝဲလီၤလီၤဆီဆီ ဖိသၣ်လၢပုၤမၤတၢ်လၢဟံၣ်တဖၣ်လီၤ. Ms. Piyamal ဟံၣ်ကူၣ်ဝဲလၢ ပှ်ဘျးစဲလၢကမျါ ပှ်တဝါဒီး တၢ်ကူၣ်လဲၤမၤကၤကရၢစၢဖှိၣ်အဘၢၣ်စၢၤ အိၣ်ဒီးဆူၣ် ပှ်တဝါအတၢ်အိၣ်သးလၢ ကဘျါၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤကအိၣ်ဒီးဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

ကီၢ်ပဒိၣ်အပူၤကွံာ် ပာ်လီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအသီလၢ ကမၤဟီၤမၤကွံာ်တၢ်မၤဖိသၣ်မၤတၢ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ ဒီးကိးထီၣ်ဝဲထံဖိ ကီၢ်ဖိကမျါလၢ ကမၤထွဲထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒ်အမၤ "ဒီကလုာ်အမူအဒါ" တခါအသိး, စးထီၣ်တလါအံၤ တီၢ်ပူၤလီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် ဒီကလုာ်ကမံးတံာ်ဘၣ်သး တၢ်မၤဟီၤမၤကွံာ်ဖိသၣ်မၤတၢ် National Committee on the Elimination of Child Labour ဖဲလါဖုၤဖိအါရံၤ ၅ သီလီၤ. လၢကမံးတံာ်ဝဲအံၤအမူဒါတၢ်ပာ်ဖိလၢ တၢ်ဒုးအိၣ် ထီၣ်မၤတၢ်ကမံးတံာ်သိးခါ ဒီး နီၣ်ရဲၣ်ကရူၢ် ဒ်သိးကမၤထွဲထီၣ်ဒီကလုာ်ပတီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒ်အမၤကီၢ်ပယီၤတၢ်မၤဟီၤမၤကွံာ်ဖိသၣ်မၤတၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤတခါ အသိး အကီၢ်လီၤ. ဒီကလုာ်တၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ကပုၤဃုာ်ဝဲတၢ်ပာ်လီၤ ဖိလံစံာ်, ကမံးတံာ်တၢ်ကွံာ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်သး လၢတၢ် ကဘၣ်ကွံာ်ကဒါကုၤဃုာ်လိတဘျီ, တၢ်ဆဲးကျိးမၤသကိးတၢ် လၢကိတီၢ်လၢဘၣ်ထွဲဒီး ကီၢ်စံာ်ကီၢ်ဒိၣ်ပဒိၣ်ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်ပာ်လီၤ သးတဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ထံ ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လီၤ.

အူသ့ၤလၢ အမၤကီၢ်စၢဖှိၣ်ကိတီၢ်ဘၣ်သးပှ်မၤတၢ်ဖိ, တၢ်န့ၣ်လီၤဟးထီၣ်ထံလီၤကီၢ်ပူၤ ဒီးပှ်နီၣ်ဂီၤစရိ, စံးဝဲဖဲမုၢ်ဆၣ်အနံၤ လၢအဝဲဒုဒ်အဝဲဒုဒ်စးထီၣ်မၤဘၣ်ကုၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢ တၢ်ထၢန့ၣ်ဘၣ်သး ဖိသၣ်ပှ်မၤတၢ်ဖိလၢထံလီၤကီၢ်ပူၤ, "ဒ်သိးကမၤ စၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူအကီၢ်န့ၣ်လီၤ." တၢ်လူၤထၢန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ မုၢ်တၢ်မၤပတီၢ်ခံပတီၢ် တပတီၢ်, ဖိတၢ်ဃုာ်သ့ၣ်ညါအဆိကတၢ်လၢတၢ်မၤအိၣ်ဖဲ ၂၀၁၇ ဝဲၤအလီၤခံ, လၢ ILO ဆီၣ်ထွဲဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တကပၤ န့ၣ်လီၤ.

အူသ့ၤလၢ ပှ်ပာ်လီၤဆၣ်နီၣ်ခံဂၤတဂၤလၢ ဒီကလုာ်ကမံးတံာ်ဘၣ်သး တၢ်မၤဟီၤမၤကွံာ်တၢ်မၤန့ၣ်ဖိသၣ်မၤတၢ်, National Committee on the Elimination of Child Labour, လၢဘၣ်တၢ်တီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲအိၣ်လၢ ကီၢ်ခိၣ်ခံဂၤ တဂၤ, အူမ့ၣ်စ့ၤန့ၣ် လီၤ.

အဝဲဒုဒ်ဟံၣ်ကူၣ်ဝဲ တၢ်ဟံၣ်ကမျါတၢ်သ့ၣ်ညါနီၣ်ပာ်, တၢ်ဟံၣ်ဖိသၣ်ဂီၤခိၣ်ထံးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, တၢ်ဆီၣ်ထွဲဖိသၣ်အဟံၣ်ဖိဃီ ဖိလၢ လၢတၢ်ထုးထီၣ်ကွံာ်လၢတၢ်မၤ ဒီးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအွဲးအယာ် ဒ်အမၤသိးခွဲးလၢ တၢ်ကမၤဟီၤမၤကွံာ်တၢ်မၤန့ၣ်ဖိသၣ် မၤတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလီၤပျံၤလီၤပုးလၢ ဖိသၣ်ဘၣ်မၤဝဲ

ဖိသၣ်ပှ်မၤတၢ်ဖိလၢကီၢ်ပယီၤ ၁.၂ ကကွံာ်အကျါ တတတၢ်ဃုာ်ဃုာ်တၢ်န့ၣ်ဝဲလၢဘၣ်မၤတၢ်လၢ တၢ်မၤလီၤပျံၤအ လီၤဒ်အမၤ လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်အလီၤ, လီၤမ့ၣ်အူဒီးကံသဝဲ, တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျး, ဒီးတၢ်ခူၣ်လၢဂီၢ်ခူၣ်လုၢ်တၢ်မၤသနၢ်တဖၣ်လီၤ, အဂီၢ် ကီၢ်ပ ယီၤပှ်မၤတၢ်ဖိ, ဖိသၣ်ပှ်မၤတၢ်ဖိ ဒီးတၢ်ဆီတလဲလၢ ကိၣ်ဆူတၢ်မၤ အတၢ်ဃုာ်သ့ၣ်ညါ Myanmar Labour Force, Child Labour and School-to-Work Transition Survey လၢတၢ်မၤဝဲလၢ လါ ယနူၤအါရံၤဒီးလါမးရှးအဘၢၣ်စၢၤ, ၂၀၁၅, တၢ်ပာ်ဖျါအစၢစံးဝဲလီၤ.

အဃိသတးဒီး, ILO လၢကီၢ်ပယီၤ ကျဲးစးဆီၣ်သနံးပဒိၣ်ဘၣ်သးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ, လီၤဆီဒုဒ်တၢ်လၢတၢ်ထၢဖိၣ်ဖိသၣ်အမံၤစရိ လၢ သးန့ၣ်အိၣ် ၁၈ နံၣ်ဒီးဆူဖိလၢ လၢဘၣ်မၤတၢ်လၢတၢ်မၤလီၤပျံၤတဖၣ်အပူၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဘျါၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အံၤ မုၢ်ထံကီၢ်ကိးဘျီ ဒီးအမူအဒါ လၢအဆဲးလီၤမံၤလၢ ILO Convention တၢ်အာၣ်လီၤ, လၢကီၢ်ပယီၤဟံၣ်ဂီၢ်ပာ် ကျဲၤဝဲဖဲ ၂၀၁၃ န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်သးဖိသၣ်မံၤစရိလၢမၤတၢ်လၢတၢ်မၤလီၤပျံၤအဂီၢ်, Mr. Selim Benaissa လၢအမၤပှ်ဟံၣ်ကူၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ် သး တၢ်မၤအကျဲလၢ ILO ကီၢ်ပယီၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်သး တၢ်မၤဟီၤမၤကွံာ်တၢ်မၤန့ၣ်ဖိသၣ်မၤတၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ, ILO's Myanmar Program on Elimination of Child Labour Project (My-PEC), စံးဝဲလၢ မံၤစရိအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဒုးစဲဘျးဒီး သဲးစးလၢ အိၣ်ပာ်စၢၤဒ်အမၤ ၁၉၉၃ ဖိသၣ်သဲးစးန့ၣ်လီၤ.

အဖွဲ့အစည်း၊ လာအိုမာကရီဖီလီ သံစးဘျီဒိုက်ကမ်းတံဘဉ်းပီး ပိတ်မုဒ်ဒီးဖိသုဒ်အခွဲယာ် Women and Child Rights Committee ဒီးပုကညီခွဲယာ်ကမ်းတံဘဉ်း Human Rights Committee စံးဝဲလတ်ကလိပ်ဘဉ် တံသိုက်တံသီလီလီဆီ ဆီလတ်ကတြီပဒီဖိသုဒ် ဒ်သီးတံတမာနုအဝဲသုဒ်နုလီမာတံတဂုဒ်အဂီလီလီ.

"တံသိုက်တံသီမုတအိဉ်ဘဉ်ဒီး ပဘျီရဲတံဂီကိတသုဘဉ်. ဖိသုဒ်ပုမာတံဖိအနီဂီကမုဒ်ဝဲ တံဒ်လိပ်ဒ်လိပ်ဂုဒ်, ပကဘဉ် တြီတံမာသုဒ်တဖဉ်အံလတ်သိုက်တံသီအဖီလတ်လီလီ. သနုကု, အဝဲဒဉ်စံးဝဲ တံမာဟါမာတံမာနုဖိသုဒ်မာတံ မုလတ်သိုက်တံသီဘဉ်းပုမာတံဖိ တံတဝဲသကိးဒီးအဂီလီ သံစးဘျီဒိုက်ပုဒ်ဘဉ်အပီလီလီ.

"နမုတပတုတ်တံလီပျံအခဲအံဘဉ်ဒီး, ဆူညါပုမာတံဖိဂီဘိတအိဉ်လတ်ဘဉ်, မုလတ်အဝဲသုဒ်ခဲလတ်ကသံတံလံအပီလီလီ." Ms Piyamal စံးဝဲလီလီ.

"တံဝဲအံမုတံဟ်ဖျါကျဲတဘီစုကီး လတ်ကဘျီရဲဖိသုဒ်ပုမာတံဖိတံအိဉ်သး မုလတ်ဝဲအံနုမုတံလတ်ကဘဉ်မာဆီ ဖဲနမာတံဒ်သီးတံကမာဟါမာ တံမာနုဖိသုဒ်မာတံအဂီအခါလီလီ. နတဝဲစံးဖိကဟ်တံမာလီလီလတ်ကဘဉ်ထုးကွံာ်ဖိသုဒ်ပုမာတံဖိဘဉ်, မုလတ်ဝဲနုမုတံမာဟ်ဂီ အဝဲသုဒ်တံလုအိဉ်သးသမုစုကီးအပီလီလီ. အဝဲသုဒ်အဟ်ပီဖိဒီးသနုထီဉ် သးလတ်အဝဲသုဒ်, ဒီးအခဲအံ နတအိဉ်ဒီးလတ်အဝဲသုဒ် ကဘဉ်သဂီဒီးတံတမံ မံလတ်ကမာဘဉ်ဒ်အဝဲသုဒ်တံအိဉ်ဆူအိဉ်ချု လတ်ကနုဒီးအဖီခိဉ်ဘဉ်." အဝဲဒဉ်စံး.

တံထုးထီဉ်ကွံာ်ဖိသုဒ်လတ်မာလီလီလတ်ပျံ, အဝဲဒဉ်စံး, "မုခိဉ်ခါအဆီကတံ ဒီးအရဲခိဉ်ကတံတခါလတ်က ဘဉ်မာလီလီ." ဝံဒီးတံကကတံကတံတံတံရဲတံကျဲလတ်အသီ ဒ်သီးကမာစာဖိသုဒ် ဒ်သီးကကုထီဉ်ကဒါကုကု မုတမု ထီဉ်မာလိတ်စု သုခိဉ်ဘဉ်တံမာလိနုလီလီ.

ကီပယီအပူ ဖိသုဒ်အိဉ်ဝဲ ၁၈ ကကွီလတ်သးနုအိဉ် ၁၈ ဆူအဖီလတ်, အဂီ ၂၀၁၄ ဖးဖိမုစရီဟ်ဖျါဝဲလီလီ.

လတ် ၂၀၁၅ တံဃုထံသုညါ ပုမာတံဖိဂီဘိဖိခိဉ်, ဖိသုဒ် ၁၂ ကကွီလတ်သးနုအိဉ် ၅-၁၇ နုအဘဉ်စာ, အမုး ကယ ၁၀ မာတံလတ်ကျဲဝဲကွံာ်တံမာတခါခါ, အိဉ်တကုမုဖိသုဒ်လတ်အိဉ်လတ်ခိဉ်ခိဉ်သုဝဲတဖဉ်လီလီ.

လတ် ၁၉၅၁ စံးဖိကဟ်တံမာလီလီသံစး လတ်ဘျီကဒါကုဖဲ ၂၀၁၆ အပူ, တံတဘဉ်လတ်သုဒ်လတ်သးနုအိဉ် ၁၄ နုအဖီလတ် ဘဉ်, မုတမုလတ်ဒ်တံမာစာဟ်ပီဖိအဂီဘဉ်လီလီ. ပုလတ်အလတ်သုဒ်လတ်သးနုဝဲအံအဖီလတ် မုအမာမုတံသိုက်တံသီ ဒီးတံဆိုးအံလတ်သုဝဲလီလီ.

<https://www.irrawaddy.com/news/burma/ending-debt-bondage-key-eradicating-child-labor-says-ilo.html>

The content of the UNHCR Thailand Media Monitoring Reports does not reflect the official view or opinion of the UNHCR.

Links: Thailand-Myanmar Cross Border Web Portal: www.commonservice.info

Facebook: www.facebook.com/commonservice

www.facebook.com/commonserviceburmese

www.facebook.com/commonservicekaren

Regional funding and funding for Thailand was also received through private donations from Italy, Japan, the Republic of Korea, Spain, Sweden, Thailand, and the United States of America.